

Zatwierdzam:

.....
(Dyrektor)

INSTRUKCJA
BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO
dla budynku
Gminnego Ośrodka Kultury w Osielsku.

WYKONAŁ
Zespół pod kierownictwem.

Kruszyn styczeń 2023 rok.

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP.....	4
2.	POSTANOWIENIA OGÓLNE.....	5
3.	CHARAKTERYSTYKA BUDYNKU GOK.....	6
3.1.	Konstrukcja i kwalifikacja budynku GOK.....	6
3.2.	Charakterystyka pożarowo techniczna budynku GOK.....	7
3.3.	Warunki ewakuacji z budynku GOK.....	8
3.4.	Instalacje występujące w budynku GOK.....	9
3.5.	Zabezpieczenia przeciwpożarowe budynku GOK.....	9
3.6.	Scenariusz zdarzeń w czasie pożaru.....	11
4.	INFORMACJA O PRZYGOTOWANIU OBIEKTU DO PROWADZENIA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH.....	12
5.	CHARAKTERYSTYKA STOSOWANYCH MATERIAŁÓW PALNYCH.....	13
5.1.	Drewno i materiały drewnopochodne.....	13
5.2.	Papier (tektura).....	14
5.3.	Tworzywa sztuczne.....	14
6.	POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA POŻARU I DROGI JEGO ROZPRZESTRZENIANIA ORAZ INNE ZAGROŻENIA.....	15
6.1.	Potencjalne źródła powstania pożarów.....	15
6.2.	Główne potencjalne przyczyny powstania pożarów.....	16
6.3.	Drogi rozprzestrzenienia się pożarów.....	17
7.	ZASADY ZAPOBIEGANIA MOŻLIWOŚCI POWSTANIA POŻARU.....	18
8.	ZASADY ZABEZPIECZANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.....	22
8.1.	Instrukcja zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo.....	23
9.	ROZMIESZCZENIE PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO I ZASADY JEGO UŻYCIA.....	28
9.1.	Podręczny sprzęt gaśniczy.....	28
9.2.	Rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego.....	29
9.3.	Przeglądy i konserwacja.....	30
9.3.1.	Doroczne przeglądy i konserwacje.....	30
9.3.2.	Dokumentowanie przeglądów i konserwacji.....	31
9.3.3.	Bezpieczeństwo pożarowe podczas przeglądów i konserwacji.....	31
9.3.4.	Usuwanie usterek.....	32
9.3.5.	Etykiety kontroli i konserwacji.....	32
10.	ORGANIZACJA I WARUNKI EWAKUACJI W BUDYNKU.....	32
5.4.	Środki i sposoby ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie.....	33
5.5.	Warunki ewakuacji przy wykorzystaniu dróg komunikacji ogólnej.....	33
5.6.	Sposoby prowadzenia ewakuacji zorganizowanej i indywidualnej.....	34
5.7.	Zasady ewakuacji osób i mienia.....	36
11.	ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA.....	38
11.1.	Zasady alarmowania w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia.....	38
11.2.	Zasady postępowania pracowników w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia.....	38
11.3.	Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi.....	40
11.4.	Zabezpieczenie pogorzeliska.....	40
12.	SZKOLENIE PRZECIWPOŻAROWE PRACOWNIKÓW.....	41
12.1.	Cel i rodzaje szkoleń.....	41
12.2.	Zasady organizowania i prowadzenia szkoleń.....	43
12.3.	Dokumentacja szkoleń.....	44
13.	ZAŁĄCZNIKI.....	46
1.	52	

Zarządzenie Dyrektora GOK.

Zarządzenie Nr...../ z dnia .....

Na podstawie § 6.1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (**Dz. U. dnia 2 sierpnia 2022 r. poz. 1620**).
zarządza się, co następuje:

§ 1.

Wprowadza się „Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego” dla
**Gminnego Ośrodka Kultury w Osielsku przy ul. Szosa Gdańska 57
pow. bydgoski, woj. Kujawsko – Pomorskie.**

§ 2.

Postanowienia niniejszej instrukcji obowiązują wszystkie osoby pracujące i korzystające z budynku **Gminnego Ośrodka Kultury w Osielsku ul. Szosa Gdańska 57 pow. bydgoski, woj. Kujawsko – Pomorskie.**

§ 3.

Zobowiązuje się inspektora ds. ppoż., do przeprowadzenia szkolenia wszystkich pracowników **Gminnego Ośrodka Kultury w Osielsku ul. Szosa Gdańska 57** w celu zapoznania z treścią „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego”. Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem.

§ 4.

W przypadku nieprzestrzegania przepisów przeciwpożarowych oraz ustaleń zawartych w „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” będą wyciągane konsekwencje służbowe.

§ 5.

„Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” przechowywana jest w pomieszczeniu biurowym części administracyjnej.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania

.....

1. WSTĘP.

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- prowadzenia działań ratowniczych.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażać budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi zasadami oraz zapewnić jego konserwację i naprawę.
- zapewniać osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- zaznajamiając pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej, ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Powyższy zapis jest zawarty w aktualnie obowiązującej Ustawie o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r. (Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz. 1229 z późn. zm.), a zatem dotyczy również obiektów użyteczności publicznej, jakimi są budynki hotelowe, motele czy internaty lub noclegownie.

Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków oraz wyposażenia ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze, wynika z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 lipca 2022 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. dnia 2 sierpnia 2022 r. poz. 1620).

W oparciu o przytoczone akty prawne, całokształt przedsięwzięć w zakresie organizacyjnym jak i również technicznym spoczywa na właścicielu i zarządzającym obiektem czy terenem.

W związku z powyższym użytkownik obiektu odpowiedzialny jest nie tylko za sprawne realizowanie programu **Gminnego Ośrodka Kultury w Osielsku** ale również za zabezpieczenie w tym przypadku budynku przed bezpośrednimi i pośrednimi skutkami pożaru, zagrożenia, ale przede wszystkim za zapewnienie bezpieczeństwa widzów, osób szkolących się i personelu w obliczu pożaru i innego miejscowego zagrożenia. Dlatego też, podstawowym celem „**Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego**” jest ustalenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie organizacyjnym, technicz-

nym i porządkowym oraz innych, które muszą być zachowane w czasie eksploatacji budynku usługowo w ramach użyteczności publicznej.

Do zapoznania się z instrukcją oraz przestrzegania ustaleń w niej zawartych bezwzględnie zobowiązany jest cały personel pracujący w budynku GOK w sprawach ich dotyczących. Pracownicy i opiekunowie grup, stanowiący zorganizowaną zbiorowość i mający warunki do doskonałego poznania obiektów poszerzone o znajomość zasad działania i postępowania w przypadku powstania pożaru czy innego miejscowego zagrożenia (w oparciu o Instrukcję), zapewniają sprawne przeprowadzenie w pierwszej fazie ewakuacji jego użytkowników z budynku a w konsekwencji przeprowadzenia skutecznej akcji ratowniczej w początkowej fazie zagrożenia.

Niezależnie od powyższego, postanowienia instrukcji obowiązują również wszystkich pracowników przedsiębiorstw i firm (osób prawnych i fizycznych) prowadzących działalność lub wykonujących usługi na terenie obiektu. Obowiązek zapoznania tych osób z treścią instrukcji należy do zarządzającego i właściciela budynku (osób upoważnionych) zawierających umowy z tymi osobami (prawnymi i fizycznymi).

2. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Obowiązek wykonania „**Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego**” dla obiektów użyteczności paragraf 6 ust. 1 rozporządzenia dnia 20 lipca 2022 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. dnia 2 sierpnia 2022 r. poz. 1620).

Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego dla **Gminnego Ośrodka Kultury w Osielsku** wykonano na podstawie „Ramowych wytycznych Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej z lipca 1993 roku”.

1. „**Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego**” powinna być wprowadzona w życie zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora GOK.
2. Zapoznanie się pracowników z instrukcją powinno być potwierdzone oświadczeniem wg wzoru ustalonego w niniejszej „**Instrukcji**”.
3. Wyciąg z instrukcji dotyczący postępowania na wypadek powstania pożaru i prowadzenia akcji ewakuacyjno - gaśniczej wraz z wykazem telefonów alarmowych należy umieścić w widocznym miejscu (najlepiej w holu głównym na tablicy informacyjnej).
4. Ustalenia organizacyjne zawarte w „**Instrukcji**”, a dotyczące zapewnienia zasad bezpieczeństwa pożarowego i odpowiedzialności za utrzymanie właściwych warunków ochrony przeciwpożarowej również w podnajmowanych pomieszczeniach oraz w czasie prowadzenia prac remontowych, powinny znaleźć odzwierciedlenie w zawartych umowach.
5. „**Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego**” określa:
  - warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu dydaktycznego,
  - potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania,
  - zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru,

- sposób poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
- zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo,
- zasady wyposażenia obiektów w podręczny sprzęt gaśniczy i zasady jego konserwacji,
- zasady postępowania na wypadek powstania pożaru i innego miejscowego zagrożenia,
- sposoby praktycznego sprawdzenia przyjętych zasad organizacji i prowadzenia ewakuacji osób zagrożonych pożarem lub innym miejscowym zagrożeniem z budynku GOK,
- zasady prowadzenia szkolenia pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej,

3. CHARAKTERYSTYKA BUDYNKU GOK.

3.1. Konstrukcja i kwalifikacja budynku GOK.

Budynek GOK to budynek wykonany metoda tradycyjną z cegły pełnej palonej na zaprawie cementowo-wapiennej, wewnątrz i zewnętrznie otynkowany w ramach termomodernizacji.

Fundamenty wykonano jako ceglane z cegły pełnej palonej i betonu komórkowego na których posadowiono ściany nośne zewnętrzne i działowe również wykonano z cegły pełnej palonej na obu kondygnacjach.

Stropy - stropy Kleina– REI 60 i WPS– REI 60 antresola drewniana obudowana od dołu płytą g-k ognioodporną o grubości 2x15mm – EI 60,

Klatka schodowa wykonano jako żelbetowe obudowane, zamykana drzwiami przeciwpożarowymi dymoszczelnymi i wyposażona w urządzenia do jej samoczynnego oddymiania.

Konstrukcja nośna dachu wykonana na bazie belek i krokwi z drewna iglastego a sam dach pokryty dachówką ceramiczną z dachem dwuspadowym.

Parametry budynku GOK.

ZESTAWIENIE DANYCH LICZBOWYCH INWESTYCJI

Parametr Budynek istniejący po termomodernizacji,
przebudowie, nadbudowie i rozbudowie

Długość max 25,20 m

Szerokość max 18,97 m

Powierzchnia podłogi 497,54 m²

Powierzchnia użytkowa 487,80 m²

Maksymalna wysokość budynku (mierzona w pobliżu głównego wejścia do budynku, od poziomu terenu do attyki w kalenicy) ok. 14,20 m

Wysokość górnej krawędzi elewacji frontowej (wysokość mierzona do okapu)
7,05 m

Kubatura brutto Ok. 3458,14 m³

Poziom +/- 0,00 = ok. 96,84 m n.p.m *

Liczba kondygnacji nadziemnych 2

Liczba lokali użytkowych 1

Zgodnie z wymaganiami określonymi w §209 ust. 1 WT, ze względu na przeznaczenie i sposób użytkowania, budynek zalicza się do budynków użyteczności publicznej – ZL. Zgodnie z §209 ust. 2 WT budynek kwalifikuje się do kategorii zagrożenia ludzi ZL I. Przyjmuje się, iż w całym budynku przebywać będzie maksymalnie ok. 120 osób (sala widowiskowa przeznaczona dla maksymalnie 70 osób).

3.2. Charakterystyka pożarowo techniczna budynku GOK.

Budynek, tak jak dotychczas, w całości wykorzystywany jest na potrzeby Gminnego Ośrodka Kultury. Główne wejście do budynku znajduje się od strony wschodniej. Po wejściu do budynku, z wiatrołapu, zapewniony jest dostęp do sali widowiskowej ze sceną, sali zajęć, toalet oraz 2 pomieszczeń gospodarczych. Kolejne pomieszczenie gospodarcze zaprojektowano także bezpośrednio przy sali zajęć (magazyn dla sali). Poprzez sale widowiskową dojść można do następujących pomieszczeń: szatni, 3 pomieszczeń biurowych, pomieszczenia gospodarczego przy scenie (magazyn na rekwizyty), sali nauki gry na instrumentach oraz pomieszczenia socjalnego. Z sali widowiskowej zapewniono także drugie wyjście na zewnątrz budynku (ewakuacyjne) poprzez projektowany korytarz z klatką schodową. Pod biegiem schodowym przewidziano kolejne pomieszczenie gospodarcze. Przy pomieszczeniu socjalnym wydzielono pomieszczenie gospodarcze (porządkowe), który służyć będzie m.in. do poboru wody na cele utrzymania czystości oraz do przechowania niezbędnego sprzętu i środków czystości. Dostęp do piętra budynku zapewniony będzie z nowoprojektowanej klatki schodowej. Na piętrze budynku, w przybudówce, wydzielono korytarz wraz toaletami, salę śpiewu, salę rysunku i przylegające do niej pomieszczenie gospodarcze (magazyn dla sali). Natomiast w głównym budynku wydzielono salę rękodzieła na antresoli oraz przylegające do niej pomieszczenie gospodarcze, zaadaptowane z dawnej klatki schodowej. Przyjmuje się, iż na parterze budynku przebywać będzie maksymalnie 70 osób, natomiast na piętrze maksymalnie 50 osób. **ROZWIĄZANIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH** Na istniejącym parkingu przewidziano miejsce postojowe dla samochodów użytkowanych przez osoby niepełnosprawne. Główne wejście po przebudowie (budowa pochylni) umożliwi swobodny dostęp do parteru budynku dla osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne będą miały także zapewniony dostęp do parteru poprzez drugie wejście od strony północnej, bezpośrednio z poziomu chodnika. Wszystkie drzwi do pomieszczeń ogólnodostępnych mają szerokość w świetle minimum 90cm. W obiekcie wydzielono toaletę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych.

3.3. Warunki ewakuacji z budynku GOK.

Z każdego miejsca w obiekcie, przeznaczonego do przebywania ludzi, zapewnia się odpowiednie warunki ewakuacji, umożliwiające szybkie i bezpieczne opuszczanie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także zastosowanie technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego. Oznakowania W nawiązaniu do §4 ust. 2 pkt 4) rozporządzenia OPP, drogi i wyjścia ewakuacyjne, miejsca sytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi itp. należy oznakować znakami zgodnymi z Polskimi Normami. Wyjścia ewakuacyjne Szerokość drzwi stanowiących wyjścia ewakuacyjne z pomieszczeń wynosi co najmniej 0,80m i spełnia wymagania §239 ust.1 WT tj. „łączną szerokość drzwi w świetle, stanowiących wyjścia ewakuacyjne z pomieszczenia, należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób mogących przebywać w nim równocześnie, przyjmując co najmniej 0,6 m szerokości na 100 osób, przy czym najmniejsza szerokość drzwi w świetle ościeżnicy powinna wynosić 0,9m, a w przypadku drzwi służących do ewakuacji do 3 osób – 0,8 m.” Ewakuacja z piętra odbywać się będzie za pomocą wydzielonej klatki schodowej bezpośrednio na zewnątrz budynku (na piętrze drzwi na klatkę schodową dwuskrzydłowe, o szerokości 1,58m z nieblokowanym skrzydłem o szerokości 0,90m). Ewakuacja z sali widowiskowej (przeznaczonej dla ponad 50 osób) możliwa jest za pomocą 2 niezależnych wyjść, oddalonych od siebie o ok. 8m. Wyjścia z sali widowiskowej stanowią drzwi dwuskrzydłowe o szerokości 1,75m i 1,50m z nieblokowanym skrzydłem o szerokości 0,90m. Projektowane drzwi stanowiące wyjście ewakuacyjne z sali widowiskowej otwierają się na zewnątrz. Ewakuacja z budynku możliwa jest za pomocą 2 niezależnych wyjść. Wyjścia z budynku stanowią drzwi dwuskrzydłowe o szerokości 2,00m i 1,80m z nieblokowanym skrzydłem o szerokości odpowiednio 1,0m i 0,9m. Projektowane drzwi stanowiące wyjście ewakuacyjne z budynku otwierają się na zewnątrz. Poziome drogi ewakuacyjne Szerokość przejść ewakuacyjnych wynosi nie mniej niż 0,9m. Szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych, wynosi nie mniej niż 1,40m. Wysokość dróg ewakuacyjnych wynosi co najmniej 2,20m. Długości przejść ewakuacyjnych nie przekraczają długości dopuszczalnych podanych w §237 WT – dla ZL 40m. Przejścia nie prowadzą łącznie przez więcej niż 3 pomieszczenia. *UWAGA: Zgodnie z §256 ust. 2 WT „Za równorzędne wyjściu do innej strefy pożarowej, o którym mowa w ust. 1, uważa się wyjście do obudowanej klatki schodowej, zamykanej drzwiami o klasie odporności ogniowej co najmniej E I 30, wyposażonej w urządzenia zapobiegające zadymieniu lub służące do usuwania dymu, a w przypadku, o którym mowa w § 246 ust. 5 – zamykanej drzwiami dymoszczelnymi.” Długości dojsć ewakuacyjnych nie przekraczają długości dopuszczalnych podanych w §256 WT. Zgodnie z ust. 3 dopuszczalna długość dojścia ewakuacyjnego dla ZL I, przy jednym dojściu wynosi 10m. Zgodnie z ust. 4. Pkt 2) „Długości dojść ewakuacyjnych, o których mowa w ust. 3, mogą być powiększone pod warunkiem ochrony: 2) drogi ewakuacyjnej samoczynnymi urządzeniami oddymiającymi uruchamianymi za pomocą systemu wykrywania dymu – o 50%.”. Pro-

jektowana klatka schodowa wyposażona będzie w grawitacyjny system oddymiania, stąd dopuszczalna długość dojścia ewakuacyjnego dla klatki schodowej wynosi 15m.

3.4. Instalacje występujące w budynku GOK.

Budynek zostanie wyposażony w następujące instalacje i urządzenia:

- Instalację wodociągową zimnej i ciepłej wody Istniejące przyłącze wodociągowe pozostawia się bez zmian. Wykonano nowe instalacje wewnętrzne wraz z instalacją hydrantową z zaworem pierwszeństwa.
- Instalację kanalizacji sanitarnej Istniejące przyłącze kanalizacji sanitarnej bez zmian.

Projektuje się wykonanie nowego przyłącza kanalizacji sanitarnej dla planowanej rozbudowy. Projektuje się nowe instalacje wewnętrzne.

- Instalację centralnego ogrzewania wykonano na bazie przyłącza ciepłowniczego z budynku Urzędu Gmin.

Wykonano nowe instalacje wewnętrzne. Instalację wyposażono w urządzenia, które automatycznie regulują temperaturę oddzielnie w poszczególnych pomieszczeniach.

- Wentylacja w budynku jest mechaniczna nawiewno-wywiewna z odzyskiem ciepła.
- Klimatyzacja Projektuje się montaż instalacji klimatyzacji typu multi-split lub VRF. Klimatyzacja znajduje się w sali widowiskowej, salach zajęć, oraz pomieszczeniach biurowych. Instalację wyposażono w urządzenia, które automatycznie regulują temperaturę oddzielnie w poszczególnych pomieszczeniach.

• Instalację elektroenergetyczną Istniejące przyłącze pozostawia się bez zmian. Zaprojektowano i wykonano nowe instalacje wewnętrzne. Instalacje elektroenergetyczne obejmują: nowe tablice rozdzielcze, instalację oświetlenia podstawowego, instalację oświetlenia awaryjnego, instalację gniazd ogólnych oraz dedykowanych DATA, Instalacje zasilającą urządzenia wentylacyjne, instalację odgromową, instalację siłową i sterowania.

• Instalację teletechniczną Istniejące przyłącze telekomunikacyjne pozostawiono bez zmian. Wykonano nowe instalacje wewnętrzne. Łączność zapewniona jest bezprzewodowo, poprzez urządzenia mobilne (telefonii komórkowej). Instalacje teletechniczne obejmują: sieć strukturalno-komputerową, instalacje multimedialne, system alarmowo-przyzywowy w toalecie dla osób niepełnosprawnych. instalacje alarmowe (sygnalizacji włamania) oraz system sygnalizacji pożaru.

3.5. Zabezpieczenia przeciwpożarowe budynku GOK.

Zabezpieczenie instalacji użytkowych.

Izolacje cieplne i akustyczne instalacji zostały wykonane w sposób zapewniający nierozprzestrzenianie ognia (NRO). Zgodnie z §234 WT przepusty instalacyjne w elementach oddzielenia przeciwpożarowego mają klasę odporności ogniowej (EI) wymaganą dla tych elementów. Dopuszcza się nie izolowanie przepustów, dla pojedynczych

mur instalacji wodnych, kanalizacyjnych i ogrzewczych, wprowadzonych przez ściany i stropy do pomieszczeń higienicznosanitarnych. Przepusty instalacyjne o średnicy większej niż 0,04 m w ścianach i stropach pomieszczenia zamkniętego, dla których wymagana klasa odporności ogniowej jest nie niższa niż EI 60 lub REI 60, a niebędących elementami oddzielenia przeciwpożarowego, powinny mieć klasę odporności ogniowej (EI) ścian i stropów tego pomieszczenia. Przejścia instalacji przez zewnętrzne ściany budynku, znajdujące się poniżej poziomu terenu, zostały zabezpieczone przed możliwością przenikania gazu do wnętrza budynku.

Urządzenia przeciwpożarowe.

- Oświetlenie awaryjne zgodnie z §181 ust. 3 WT, dla przedmiotowego budynku, awaryjne oświetlenie ewakuacyjne zastosowano w sali widowiskowej oraz na drogach ewakuacyjnych. Oświetlenie awaryjne ewakuacyjne wykonano wg normy PN-EN 1838. Oprawy lamp ewakuacyjnych zostały umieszczone: - przy każdych drzwiach wyjściowych przeznaczonych do wyjścia ewakuacyjnego, - w pobliżu każdej zmiany poziomu, - przy wyjściach ewakuacyjnych i znakach bezpieczeństwa, - przy zmianie kierunku, przy każdym skrzyżowaniu korytarzy, - na zewnątrz i w pobliżu każdego wyjścia końcowego, - w pobliżu każdego punktu pierwszej pomocy. Awaryjne oświetlenie ewakuacyjne powinno działać przez co najmniej 1 godzinę od zaniku oświetlenia podstawowego. Oświetlenie awaryjne ma natężenie min. 1 lux na drogach ewakuacyjnych, a w miejscach newralgicznych (jak np. hydranty wewnętrzne) min. 5 lux. Jedna lampa oświetlenia awaryjnego powinna być zainstalowana nad wyjściem z budynku po stronie zewnętrznej.

- Przeciwpożarowy wyłącznik prądu Zgodnie z §4 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia OPP, zarządcy lub użytkownicy budynków mają obowiązek wyposażania obiektu w przeciwpożarowe wyłączniki prądu zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi. Zgodnie z §183 ust. 2 WT przeciwpożarowy wyłącznik prądu elektrycznego należy stosować w strefach pożarowych o kubaturze przekraczającej 1 000m³ lub zawierających strefy zagrożone wybuchem. W przedmiotowym obiekcie projektuje się montaż w/w wyłącznika, w pobliżu głównego wejścia do budynku.

- Instalacja odgromowa.

Wykonano instalację odgromową dla budynku.

- Instalacja oddymiania klatki schodowej Klatka schodowa zamknięta będzie drzwiami o klasie EI60 oraz wyposażona w urządzenia służące do usuwania dymu (okna oddymiające i drzwi napowietrzające). W budynku wykonano grawitacyjną instalację oddymiania klatki schodowej. Instalację oddymiania oparto na działaniu automatycznie otwieranych okien oddymiających (klap dachowych). Wyzwalanie instalacji oddymiania realizowane jest ręcznie przez zbitcie szybki i wciśnięcie przycisku „Alarm”, bądź poprzez wykrycie dymu poprzez projektowane czujki dymu. Klapa oddymiająca (dachowe okno oddymiające) o wymiarach 78x140cm. Na klatce schodowej zaplanowano i wykonano montaż 3 okien oddymiających (klap). Powierzchnia czynna pojedynczej klapy 0,53m². Łączna powierzchnia otworów nawiewnych powinna być większa o 30% od powierzchni czynnej klapy dymowej. Przyjmuje się, że nawiew stanowić będzie automatyczne otwarcie drzwi zewnętrznych.

- **System Sygnalizacji Pożaru.**

Budynek został wyposażony ponadstandardowo w system sygnalizacji pożaru. Zadaniem projektowanego systemu ostrzegania o pożarze jest ciągłe monitorowanie pomieszczeń pod kątem wykrycia dymu i ognia, w jak najwcześniejszym stadium.

3.6. Scenariusz zdarzeń w czasie pożaru.

Sygnał alarmu pożarowego I° - inicjowany jest zadziałaniem w obrębie strefy pożarowej poprzez uruchomienie:

- jednego automatycznego detektora pożarowego – czujki pożarowej.

Sygnał alarmu pożarowego II° - jest wywołany zadziałaniem w obrębie danej strefy pożarowej w wyniku uruchomienia:

- jednego detektora automatycznego i upływie czasu T1 – jako czasu na potwierdzenie alarmu przez obsługę centrali systemu sygnalizacji pożarowej,
- jednego detektora automatycznego i upływie czasu T2 – jako czasu rozpoznania zagrożenia przez obsługę centrali systemu sygnalizacji pożarowej,
- jednego detektora automatycznego i potwierdzenia przez obsługę budynku bezpośredniego zagrożenia przez uruchomienie ręcznego ostrzegacza pożarowego – przycisku ROP,
- ręcznego ostrzegacza pożarowego – przycisku ROP.

Sygnał alarmu I° powoduje:

- uruchomienie akustycznego i optycznego sygnału alarmowego z poziomu centrali pożarowej w miejscu jej zainstalowania,

Sygnał alarmu II° powoduje:

- uruchomienie akustycznego i optycznego sygnału alarmowego z poziomu centrali pożarowej w miejscu jej zainstalowania oraz sygnalizatora w otwartej klatce schodowej
- odblokowanie bramki wyposażonej w system KD zlokalizowanej przy zejściu z I piętra

KONSERWACJA

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemów bezpieczeństwa pożarowego powinny być regularnie kontrolowane i poddawane obsłudze technicznej.

Umowa z firmą prowadzącą konserwację powinna być zawarta natychmiast po wykonaniu odbioru instalacji, bez względu na to, czy obiekt jest użytkowany czy też nie (wymóg PN).

Przeglądy i obsługa techniczna powinny być wykonywane w cyklach:

- codzienny – przez użytkownika,
- miesięczny – przez użytkownika lub firmę serwisową,
- półroczny – przez firmę serwisową,
- roczny – przez firmę serwisową.

Z powyższych przeglądów należy wykonywać protokoły, a wszystkie podjęte czynności wpisywać do „Książki Instalacji”.

• **Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa.**

Zgodnie z §19 ust. 1 rozporządzenia MSWiA w sprawie warunków technicznych jaki powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie w przedmiotowym budynku wymagane jest zastosowanie hydrantów wewnętrznych 25 (budynek średniowysoki, strefa pożarowa kategorii zagrożenia ludzi ZL I o powierzchni $>200m^2$).

Gaśnice Na podstawie §32 rozporządzenia j/w budynek należy wyposażać w gaśnice. Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia pożarów grup A ,B, C, D. Normatyw – jednostka 2kg na każde $100m^2$ powierzchni budynku.

Gaśnice umieszczono:

- w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności: przy wejściach do budynków, na klatkach schodowych, na korytarzach, przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz;

- w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki).

Odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30m. Do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m. Miejsca usytuowania gaśnic oznakować zgodnie z Polską Normą.

4. INFORMACJA O PRZYGOTOWANIU OBIEKTU DO PROWADZENIA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH.

Drogi pożarowe i dojścia zgodnie z §12 rozporządzenia PWiD, do przedmiotowego budynku (budynek zawierający strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL I) wymagane jest doprowadzenie drogi pożarowej o utwardzonej nawierzchni, umożliwiającej dojazd pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej do obiektu budowlanego o każdej porze roku. Na przedmiotowym terenie wydzielono system utwardzonych dróg wewnętrznych, zapewniających dostęp wokół budynku Gminnego Ośrodka Kultury i budynku Urzędu Gminy. Bliższa krawędź drogi wewnętrznej oddalona jest od ściany budynku o 9,67m w przypadku elewacji wschodniej (frontowej), 1,50m w przypadku elewacji północnej, ok. 2,12m do najbliższego punktu na elewacji zachodniej. Szerokość drogi w największym miejscu wynosi ok. 4,70m. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru Zgodnie z §5 ust.1 rozporządzenia PWiD, wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożaru dla budynków użyteczności publicznej, służąca do zewnętrznego gaszenia pożaru, wynosi:

- dla budynku o kubaturze brutto do $5000m^3$ i o powierzchni wewnętrznej do $1000m^2$: $10dm^3/s$ z co najmniej jednego hydrantu o średnicy 80mm lub $100m^3$ zapasu wody w przeciwpożarowym zbiorniku wodnym. Dla przedmiotowego budynku woda do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożaru zapewniana jest z istniejących hydrantów: – hydrant nr 1 zlokalizowany na działce nr 25/3 (w pobliżu budynku kontenerowego), znajdujący się w odległości ok. 30m od przedmiotowego

budynku GOK; – hydrant nr 2 zlokalizowany na działce nr 25/9 (w pobliżu ul. Kolonijnej) znajdujący się w odległości ok. 64m od przedmiotowego budynku GOK.

5. CHARAKTERYSTYKA STOSOWANYCH MATERIAŁÓW PALNYCH.

W obiekcie występują następujące materiały palne:

- ☞ drewno i elementy drewnopochodne,
- ☞ tworzywa sztuczne - wykładziny,
- ☞ papier i karton - używany w pracy biurowej,

5.1. Drewno i materiały drewnopochodne.

- a) drewno należy do materiałów palnych;
- b) pod względem chemicznym drewno posiada następujące składniki:
  - celulozę,
  - ligninę,
  - żywicę,
  - substancje azotowe, mineralne itp.;
- c) na skutek w/w składników drewno w temperaturach:
  - 110 do 160°C - żółknie i wydziela intensywnie lotne substancje,
  - 160 do 230°C - brunatnieje i zaczyna się powoli zwęglać,
  - 230 do 270°C - powstaje węgiel piroforyczny o dużej zdolności pochłaniania tlenu, który w temperaturze tej zaczyna się słabo żarzyć,
  - 270 do 300°C - odbywa się dalszy proces zwęglania przy równoczesnym dalszym stałym, słabym żarzeniu,
  - 300 do 600°C - utworzony węgiel piroforyczny zapala się płomieniem,
  - 1200 °C - najwyższa temperatura spalania drewna;
- d) samo zjawisko palenia się zachodzi na powierzchni zewnętrznej drewna, a pali się początkowo przeważnie nie samo drewno, lecz wydzielające się z niego (na skutek działania temperatury) różne gazy i pary. W skład tych gazów i par wchodzi:

•	dwutlenek węgla	-	CO ₂
•	tlenek węgla	-	CO
•	Metan	-	CH ₄
•	Wodór	-	H ₂

- e) wymienione gazy mają ujemny wpływ na organizm ludzki i stanowią największe
- f) niebezpieczeństwo w czasie palenia się drewna w pomieszczeniach zamkniętych;
- g) szybkość spalania się uzależniona jest od gatunku i grubości drewna. Przeciętnie drewno pali się z szybkością ok. 1 mm głębokości w ciągu 1 minuty;
- h) jak wskazują doświadczenia drewno poddane przez dłuższy czas działania temperatury już przy 110°C ulega samozapaleniu. Może to mieć miejsce przy suszeniu drewna lub składowaniu przy piecach, przewodach dymowych, kominach, itp.;

W przypadku powstania pożaru drewno należy gasić wodą, pianą gaśniczą lub gaśnicą proszkową przystosowaną do gaszenia pożarów materiałów organicznych.

5.2. Papier (tektura)

- a) w zależności od warunków składowania papier należy do materiałów łatwo lub trudno zapalnych; przy czym papier złożony luźno jest łatwopalny i pali się dość szybko, a zwinięty w belach czy ryzach jest trudno zapalny i pali się bardzo powoli;
- b) temperatura zapalenia papieru wynosi 300 do 360°C.

W przypadku powstania pożaru drewno należy gasić wodą, pianą gaśniczą lub gaśnicą proszkową przystosowaną do gaszenia pożarów materiałów organicznych.

5.3. Tworzywa sztuczne.

- a). ze względu na surowiec, jaki użyty zostaje do produkcji tworzyw sztucznych, większość tworzyw sztucznych jest palnych a stosowane w pokojach biurowych i pomieszczeniach ogólnie dostępnych jak korytarze powinny posiadać stosowne atesty i dopuszczenia do stosowania w ochronie przeciwpożarowej;

Do gatunku tworzyw sztucznych palnych należą następujące masy plastyczne:

- pochodne węgla kamiennego,
- pochodne produktów naftowych,
- pochodne produktów zwierzęco-roślinnych.

- b) temperatura zapalenia tworzyw sztucznych palnych uzależniona jest od rodzaju tworzywa i waha się w granicach od 120°C (celuloid) do 800°C;
- c) w zależności od czasu palenia się próbki badane tworzywa zalicza się do odpowiedniej kategorii zapalności:
  - kategoria 1 - tworzywo gaśnie po usunięciu ognia,
  - kategoria 2 - tworzywo pali się krócej niż 15 sekund,
  - kategoria 3 - tworzywo pali się dłużej niż 15 sekund.

Dla polichlorku winylu temperatura zapalenia wynosi 390 °C, a temperatura samozapłonu 735 °C. Temperatura zapalenia i samozapłonu są dla polichlorku winylu prawie dwukrotnie większe niż dla drewna (sosna). Wskaźnik tlenowy polichlorku winylu jest jednym z najwyższych dla popularnych tworzyw sztucznych.

- d) wartość cieplna tworzyw sztucznych wynosi około 4,5 Mcal/kg;
- e) większość tworzyw sztucznych palnych spala się bardzo szybko powodując gwałtowny rozwój pożaru oraz intensywny wzrost temperatury;
- g) tworzywa sztuczne, rozkładając się pod wpływem temperatury, mogą ulegać zapaleniu, niektóre z nich już przy 80°C;
- h) podczas rozkładu niektórych tworzyw sztucznych powstające gazy zapalają się już przy temperaturze ok. 240°C;
- i) płomienie lub lekkie eksplozje mogą w czasie pożaru powodować nieobliczalne następstwa;
- j) w czasie palenia się tworzyw sztucznych występuje silne wydzielanie się dymu;
- k) palące się tworzywa sztuczne wydzielają trujące substancje gazowe, które są szkodliwe dla organizmu ludzkiego;
- l) oprócz gazów trujących w czasie spalania się tworzyw sztucznych wydzielają się gazy żrące, które mogą powodować obrażenia skóry, a nawet rany na nie osłoniętych powierzchniach ciała;
- ł) palące się i ściekające krople mogą spowodować ciężkie i bolesne oparzenia.

W przypadku powstania pożaru tworzywa sztuczne należy gasić pianą gaśniczą, proszkiem lub dwutlenkiem węgla.

6. POTENCJALNE ŹRÓDŁA POWSTANIA POŻARU I DROGI JEGO ROZPRZESTRZENIANIA ORAZ INNE ZAGROŻENIA.

6.1. Potencjalne źródła powstania pożarów.

Do potencjalnych źródeł powstania pożaru należy zaliczyć:

Wady oraz awaryjny stan pracy instalacji i urządzeń elektrycznych jak:

- niewłaściwe ich wykonanie,
- przeciążenia instalacji poprzez włączenie dużej ilości odbiorników energii do jednego obwodu elektrycznego,
- stosowanie prowizorycznej oraz niesprawnej instalacji powodującej zwarcia w instalacji elektrycznej i urządzeniach,
- pozostawianie bez dozoru nie wyłączonych odbiorników energii elektrycznej nieprzystosowanych do ciągłej pracy,
- wyladowania atmosferyczne i niesprawna instalacja odgromowa,
- używanie dodatkowych przenośnych urządzeń grzewczych szczególnie z otwartą spiralą,
- używanie urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym oraz ich niewłaściwe użytkowanie, a także użytkowanie niezgodnie z zaleceniami producenta,
- używanie niedozwolonych kuchenek, piecyków, grzałek elektrycznych, itp. w bezpośrednim sąsiedztwie materiałów palnych,
- stosowanie niewłaściwych urządzeń zabezpieczających,
- stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów łatwo zapalnych oraz niezachowanie wymaganych odległości urządzeń ogrzewczych i żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych,
- instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe bezpośrednio na podłożu palnym jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem;
- brak bieżącej i okresowej konserwacji urządzeń,

Używanie ognia otwartego jak:

- nieprzestrzeganie zakazu palenia tytoniu oraz używania ognia otwartego w obiektach, a szczególnie w miejscach występowania materiałów palnych,
- zaproszenie ognia spowodowane pozostawieniem żarzących się papierosów w pobliżu materiałów palnych,
- wykonywanie prac spawalniczych bez odpowiedniego zabezpieczenia materiałów palnych przed możliwością ich zapalenia się,
- używanie lamp i świec w pobliżu materiałów palnych,

- prace laboratoryjne przy użyciu otwartego ognia i materiałów łatwopalnych,
- podpalenia,
- powstania pożaru w sąsiednim budynku i jego rozprzestrzenienie się na inne budynki.

W związku z powyższym w budynkach szkolnych należy się przede wszystkim liczyć z pożarami:

- grupy **A**, tj. pożarami ciał stałych pochodzenia organicznego, w których występuje zjawisko spalania żarowego (np. materiałów takich jak drewniane meble, okładziny drewnopochodne, papier, opakowania papierowe, materiałów wykonanych z tworzywa sztucznego);
- ewentualnie grupy **B** tj. pożary cieczy palnych i substancji stałych topiących się (np. tłuszczy, środków czystości);
- należy także liczyć się z możliwością pożarów grupy **C**, tj. pożarów gazów palnych (np. gazu miejskiego w przypadku powstania nieszczelności oraz w związku z możliwością prowadzenia na terenie prac remontowo-budowlanych z użyciem zestawów spawalniczych);
- ponadto, pożary wymienionych wyżej grup może znamionować indeks **E**, tj. pożary urządzeń i instalacji elektrycznych pod napięciem (np. silniki elektryczne), bądź też pożary materiałów znajdujących się w obrębie tych urządzeń i instalacji pod napięciem.
- do gaszenia pożarów grupy **F** (tłuszcze i oleje kuchenne) stosuje się gaśnice pianowe typu **GWG-2AF** zawierające specjalny środek gaśniczy **Fottex**.

6.2. Główne potencjalne przyczyny powstania pożarów.

Głównymi, potencjalnymi przyczynami pożarów są:

- nieostrożność osób przy paleniu tytoniu np. wrzucanie niedopałków i zapalek do pojemników z materiałami palnymi;
- używanie otwartego ognia w obrębie materiałów i cieczy palnych,
- nieostrożność osób podczas posługiwania się odbiornikami energii elektrycznej; wady, zwarcia, przeciążenia instalacji i urządzeń elektrycznych,
- nieostrożność nieletnich przy posługiwaniu się ogniem otwartym,
- nieprawidłowy nadzór pedagoga nad wychowankami w przypadku prowadzenia zajęć lekcyjnych, podczas których używa się otwartego ognia, związków chemicznych itp.,
- celowe podpalenia.

Niezależnie od ww. przyczyn powstania pożarów w pomieszczeniach (objektach) dydaktycznych mogą wystąpić inne potencjalne zagrożenia, wywołane przez:

- podrzucanie świecy dymnej itp. materiału dymiącego, mogącego być przyczyną silnego zadymienia w pomieszczeniach,
- podrzucanie uruchomionych pojemników z gazami łzawiącymi, obojętnymi itp.,
- podrzucenie substancji silnie zapachowych, toksycznych, itp.,

- napad bandycki z zewnątrz itp.

6.3. Drogi rozprzestrzenienia się pożarów.

Drogami rozprzestrzeniania się pożarów w obiekcie są:

- palne elementy wykończenia wnętrz (np. palne ścianki) oraz wyposażenia pomieszczeń,
- występowanie palnych materiałów (papieru, kartonów, palet drewnianych, tekstyliów itp.),
- elementy urządzeń technicznych i konstrukcyjnych obiektu dobrze przewodzących ciepło,
- promieniowanie cieplne od płonących materiałów, konwekcja gorących gazów i spalin.

Istotnym zagrożeniem dla ludzi w warunkach pożarowych jest toksyczne i duszące oddziaływanie gazów i dymów pożarowych oraz toksycznych produktów spalania, wysoka temperatura, ograniczenie widoczności, zjawiska świetlne i akustyczne działające na psychikę ludzką. Szczególnie niebezpiecznym jest przenikanie dymów, gazów i toksycznych produktów spalania przez:

- ciągi komunikacyjne o konwekcyjno - grawitacyjnym ruchu powietrza (otwarte drogi komunikacji poziomej i pionowej),
- nieszczelności technologiczne w konstrukcji budynku (np. kanały instalacyjne).

Podobne, niebezpieczne oddziaływania na ludzi przebywających w budynku będą miały wymienione uprzednio inne zagrożenia (świeca dymna, gaz łzawiący, itd.).

7. ZASADY ZAPOBIEGANIA MOŻLIWOŚCI POWSTANIA POŻARU.

Podczas eksploatacji obiektu należy bezwzględnie przestrzegać przepisów przeciwpożarowych, co pozwala ograniczyć możliwości powstania oraz rozwoju pożarów, a także zapewnić niezbędne środki ratownicze w przypadku, gdy pożar zaistnieje.

Przepisy przeciwpożarowe dotyczące funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej zakwalifikowanych do **kategorii ZLI zagrożenia ludzi** określają warunki bezpieczeństwa, jakie właściciel lub użytkownik powinien realizować w następujących obszarach działalności:

- a) warunki ogólne,
- b) zapewnienia warunków ewakuacji osób i mienia,
- c) utrzymania prawidłowego stanu technicznego instalacji technologicznych i urządzeń technicznych,
- d) magazynowania i przechowywania materiałów palnych,
- e) wyposażenia obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy,
- f) prowadzenia prac pożarowo - niebezpiecznych.

Ad. pkt. a) warunki ogólne zachowania bezpieczeństwa pożarowego i przygotowania do prowadzenia działań gaśniczo - ratowniczych:

- należy umieścić w miejscach ogólnodostępnych i widocznych wykaz telefonów alarmowych oraz instrukcję postępowania na wypadek powstania pożaru (wzór załącznik nr 10),
- należy oznakować zgodnie z Polskimi Normami:
  - ↳ drogi, wyjścia i kierunki ewakuacji,
  - ↳ usytuowanie urządzeń przeciwpożarowych,
  - ↳ lokalizację przeciwpożarowego wyłącznika prądu elektrycznego,
- zabronione jest uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
  - ↳ urządzeń przeciwpożarowych, takich jak hydranty, zawory hydrantowe, gaśnice,
  - ↳ wyłączników tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
- należy zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.

Ad. pkt. b) dla zapewnienia warunków bezpiecznej ewakuacji osób z budynku zabrania się:

- składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji,
- ustawiania w drzwiach wyjściowych, korytarzach i przejściach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację osób i mienia,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe otwarcie,
- uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do wyjść ewakuacyjnych,
- eksploatacji obiektu bez kompletnego oznakowania dróg wyjść i kierunków ewakuacji zgodnie z Polską Normą.

Ad. pkt. c) z punktu widzenia ochrony przeciwpożarowej obiektu w celu zapewnienia prawidłowego stanu technicznego instalacji i urządzeń należy:

- elektryczne urządzenia grzewcze lub inne źródła wydzielania ciepła ustawić na podłożu niepalnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
- na osłony punktów świetlnych stosować materiały niepalne lub trudno zapalne, jeżeli umieszczone są w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- oprawy oświetleniowe oraz osprzęt instalacji elektrycznych instalować na podłożu niepalnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
- zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych usuwać co najmniej raz w roku, jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych,
- instalacje i urządzenia techniczne (ogrzewcze, wentylacyjne i spalinyowe, klimatyzacyjne, gazowe, elektroenergetyczne i odgromowe, wodociągowe i kanalizacyjne) w obiektach użyteczności publicznej powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w Polskich Normach oraz innych przepisach; instalacje te należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producenta, a w szczególności należy poddawać je okresowym przeglądom i konserwacji, w tym m.in.:
  - pomiary rezystancji izolacji instalacji elektrycznej - nie rzadziej niż co **5 lat**,
  - sprawdzenie skuteczności ochrony przeciwpożarowej instalacji elektrycznej - nie rzadziej niż co **5 lat**,
  - badania okresowe stanu technicznego urządzeń piorunochronnych - nie rzadziej niż co **5 lat** i po każdym uderzeniu pioruna (raz w roku przed sezonem burzowym należy przeprowadzić oględziny zewnętrzne instalacji odgromowej w celu sprawdzenia połączeń oraz występowania ewentualnej korozji – wszystkie uszkodzenia należy niezwłocznie usuwać);

Ad. pkt. d) w zakresie przechowywania i składowania materiałów palnych w budynku należy:

- wszystkie czynności związane z użyciem, transportem lub składowaniem materiałów palnych wykonywać w sposób nie powodujący zagrożenia pożarowego,
- materiały palne przechowywać w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu w następstwie procesu składowania lub wskutek wzajemnego ich oddziaływania,
- na stanowisku pracy przechowywać ilość materiału palnego nie przekraczającą wielkości dobowego zapotrzebowania, jeżeli przepisy szczegółowe nie stanowią inaczej. Zapas materiałów palnych przekraczających zapotrzebowanie dobowe należy przechowywać w oddzielnym, przystosowanym do tego celu pomieszczeniu,
- materiały palne przechowywać w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C oraz linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających i przewodów odprowadzających instalacji odgromowej,
- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C należy przechowywać wyłącznie w pojemnikach wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, odprowadzających ładunki elektryczności statycznej, wyposażonych w szczelne

zamknięcia (w przypadku opakowań ceramicznych należy zabezpieczyć je przed stłuczeniem).

Ad. pkt. e) wymagania przepisów przeciwpożarowych w zakresie rozmieszczenia i stosowania podręcznego sprzętu gaśniczego w budynku zostały szczegółowo omówione w rozdziale 6 niniejszej instrukcji.

Ad. pkt. f) w czasie prowadzenia prac pożarowo - niebezpiecznych prowadzonych poza wyznaczonymi do tego celu na stałe miejscami, do obowiązków użytkownika obiektu oraz wykonawcy prac należy:

- ocena zagrożenia pożarowego w rejonie, w którym prace będą wykonywane,
- ustalenie rodzaju przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzenienia się pożaru lub wybuchu,
- wskazanie osób odpowiedzialnych za zabezpieczenie miejsca prac oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy.

Do zasad zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo odniesiono się w rozdziale 5 niniejszej Instrukcji.

Z uwagi na charakter obiektów użyteczności publicznej, jakimi są obiekty szkolne, sposobu zagospodarowania powierzchni i pomieszczeń, wprowadza się szczegółowe przepisy porządkowe w zakresie bezpieczeństwa pożarowego, które są rozwinięciem i uzupełnieniem aktów prawnych wyższego rzędu.

Decyzją Dyrektora GOK na całym terenie budynków szkolnych zabrania się:

- przechowywania cieczy palnych i wybuchowych w pomieszczeniach. W przypadkach uzasadnionych, po spełnieniu wymagań przeciwpożarowych dozwolone jest przechowywanie niewielkich ilości tych substancji po uzyskaniu zgody Dyrektora (w danej strefie pożarowej nie więcej niż 10 dm³ cieczy o temperaturze zapłonu 21 – 55°C w opakowaniach szczelnych, zabezpieczonych przed stłuczeniem),
- rzucania niedopałków papierosów, zapalek itp. oraz strącania popiołu na podłogi lub do koszy na odpadki,
- opróżniania popielniczek do koszy na odpadki bez upewnienia się, czy wszystkie niedopałki są ugaszone,
- składania do popielniczek materiałów mogących zapalić się od niedopałka papierosa lub zapalki,
- gromadzenie odpadów palnych powstałych w czasie pracy; konieczne jest bezwzględne usuwanie ich po zakończeniu pracy,
- używanie sprzętu pożarniczego do celów nie związanych z ochroną przeciwpożarową,
- utrudnianie dostępu przez zastawianie materiałami lub przedmiotami sprzętu pożarniczego, wyłączników prądu i tablic rozdzielczych energii elektrycznej,
- eksploatacji elektrycznych urządzeń grzewczych w odległości mniejszej niż 0,5 m od materiałów palnych oraz bez stosowania izolatora termicznego, zabezpieczającego przed możliwością zapalenia się podłoża,
- pozostawiania po pracy urządzeń elektrycznych, jak: wentylatory, kuchenki, grzejniki elektryczne itp., nie wyłączonych z gniazd sieciowych,
- używania niezgodnie z instrukcją obsługi lub zasadami eksploatacji urządzeń elektrycznych, mechanicznych z napędem elektrycznym itp.; naprawiania i przeróbek

ww. urządzeń (zmiany warunków pracy urządzenia) bez wymaganych uprawnień i kwalifikacji; wszelkie wady, zakłócenia w pracy i widoczne uszkodzenia elementów urządzeń należy zgłaszać Dyrektorowi lub osobie przez niego wyznaczonej - używanie urządzeń z wadami jest zabronione,

- posługiwania się prywatnymi odbiornikami energii elektrycznej, w tym m.in.:
  - ↳ z otwartym elementem grzejnym,
  - ↳ bez wyłączników termicznych (dot. urządzeń grzewczych),
  - ↳ wszelkiego rodzaju grzałek nurkowych,
- opuszczania pomieszczeń bez upewnienia się, że nie zachodzi obawa powstania pożaru: w szczególności należy sprawdzić, czy wyłączono odbiorniki energii elektrycznej, czy w popielniczkach nie tlą się niedopałki papierosów, czy pozamykane są okna itp.,
- palenia tytoniu i używania ognia otwartego w pomieszczeniach, gdzie jest to zabronione pożarniczymi znakami bezpieczeństwa (zakaz palenia tytoniu oraz używania ognia otwartego obowiązuje we wszystkich budynkach),
- dokonywania innych czynności, które obniżyłyby stan bezpieczeństwa pożarowego lub mogły przyczynić się do powstania pożaru.

8. ZASADY ZABEZPIECZANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.

Zgodnie z Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych Administracji z dnia 20.07 2022 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. dnia 2 sierpnia 2022 r. poz. 1620).wprowadza się instrukcję zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo na terenie budynków szkolnych.

1. Niniejsza Instrukcja ma na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac pożarowo - niebezpiecznych oraz określenie zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego prac, o których mowa w pkt.2.
2. Pod pojęciem prac niebezpiecznych pożarowo należy rozumieć wszelkie prace, nieprzewidziane instrukcją technologiczną lub poza wyznaczonymi do tego celu miejscami jak:
  - prace remontowo - budowlane związane z używaniem ognia otwartego, prowadzone wewnątrz obiektu i na przyległym do niego terenie, gdzie występują materiały palne lub które posiadają konstrukcję palną,
  - prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy oraz pyłów palnych i wybuchowych,
  - wszelkie prace remontowo - budowlane prowadzone w strefach zagrożonych wybuchem.

Do prac takich należy zaliczyć w szczególności wszelkie czynności z otwartym ogniem, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np.:

- ↳ spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
- ↳ podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów z substancjami palnymi,
- ↳ podgrzewanie lepiku i smoły itp.,
- ↳ rozniecanie ognisk,
- ↳ używanie materiałów pirotechnicznych.

3. Do przestrzegania postanowień Instrukcji zobowiązani są wszyscy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac pożarowo- niebezpiecznych, pracownicy nadzorujący przebieg tych prac oraz użytkownicy obiektu (pomieszczenia, terenu), gdzie prace są prowadzone.
4. Postanowienia Instrukcji obowiązują także wszystkich pracowników przedsiębiorstw i firm zewnętrznych (osób prawnych i fizycznych) na terenie obiektu.
5. Obowiązek zapoznania pracowników oraz firm, o których mowa w pkt. 3 i 4 z treścią Instrukcji należy do Dyrektora lub Z-cy Dyrektora (zawierającego umowy dotyczące wykonywania prac pożarowo – niebezpiecznych). Postanowienia niniejszej Instrukcji powinny stanowić integralną część umów dotyczących ww. prac.
6. Postanowienia zawarte w Instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych, dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów i aktów normatywnych.

8.1. Instrukcja zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo.

I. Organizacja prac niebezpiecznych pożarowo.

1. Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed, w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.
2. Wymagania, o których mowa poniżej, ustalane są komisyjnie każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie.
3. Zasady działania Komisji, o której mowa w pkt.2:
  - skład osobowy komisji stanowią:
    - ↳ Dyrektor GOK (lub zastępca) - PRZEWODNICZĄCY,
    - ↳ pracownik administracyjno - biurowy - CZŁONEK,
    - ↳ kierownik grupy / firmy wykonującej prace - CZŁONEK,Do składu osobowego mogą wejść inni niezbędni specjaliści.
  - prace Komisji organizuje jej Przewodniczący,
  - Komisja ze swoich prac sporządza „Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo”, wg wzoru podanego w załączniku nr 2,
  - po wykonaniu zabezpieczeń określonych w ww. protokole Przewodniczący wydaje firmie pisemne zezwolenie na rozpoczęcie prac wg. wzoru podanego w załączniku nr 3,
  - po uzyskaniu pisemnego potwierdzenia o:
    - ↳ zakończeniu prac od wykonawcy robót,
    - ↳ pozytywnym wyniku kontroli bezpieczeństwa pożarowego w rejonie wykonywanych prac od osoby lub osób wyznaczonych w protokole, Przewodniczący dokonuje odbioru robót, po czym kwituje to odpowiednim wpisem w zezwoleniu, o którym mowa powyżej,
  - do obowiązku Przewodniczącego należy zorganizowanie i zapewnienie dozoru rejonu prac po ich zakończeniu, zgodnie z ustaleniami w „Protokole zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo”.
4. Zabezpieczenie i dozór miejsca prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo po ich zakończeniu należy powierzyć osobom posiadającym do tego odpowiednie przygotowanie.
5. Kontrolę prac niebezpiecznych pożarowo można prowadzić wg. wzoru podanego w załączniku nr 11.
6. Po zakończeniu prac całość dokumentacji przechowuje Przewodniczący Komisji.

II. Wytyczne zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo.

1. Przygotowanie budynku, pomieszczeń i rejonu do prowadzenia prac pożarowo - niebezpiecznych polega na:
  - oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonane prace z wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń,
  - odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych lub niepalnych w opakowaniach palnych,
  - zabezpieczeniu np. przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkich materiałów i urządzeń palnych, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich arkuszami blachy, płytami gipsowymi,
  - sprawdzeniu czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie na skutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymaga zastosowania lokalnych zabezpieczeń,
  - uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac,
  - zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją, o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami pożarowo - niebezpiecznymi,
  - sprawdzeniu, czy w miejscu planowanych prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych,
  - przygotowaniu w miejscu dokonywania prac pożarowo - niebezpiecznych m.in.:
    - ↳ napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrod itp.,
    - ↳ materiałów osłonowych izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac,
    - ↳ niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac,
    - ↳ podręcznego sprzętu gaśniczego,
  - zapewnieniu stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsca prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo.
2. Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo przy użyciu cieczy, gazów i pyłów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:
  - na stanowisku pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze, gazy i pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy danej zmiany,
  - zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczalnych), nietłukących się i szczelnych opakowaniach, ustawianych w odległości co najmniej 1m od źródeł wydzielania ciepła,

- zabronione jest pozostawianie i przechowywanie zbędnych materiałów palnych i przedmiotów nie wykorzystywanych do wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo,
  - po zakończeniu prac wszelkie naczynia i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowej,
  - należy na bieżąco usuwać w miarę gromadzenia się wszelkiego rodzaju odpady związane z prowadzeniem prac (np. resztki cieczy palnych, zużyte szmaty i ściwiwo, wióry, trociny), składować je w przeznaczonych do tego celu pojemnikach i wynosić na zewnątrz obiektu w wyznaczonych do tego celu pojemnikach i wynosić na zewnątrz obiektu w wyznaczone miejsca,
  - ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach, stanowiskach, w przewodach wentylacyjnych, na przewodach instalacji elektrycznych i na podłożu,
  - we wszystkich pomieszczeniach (strefach), w których do prowadzenia prac używane są lub przechowywane ciecze, gazy i pyły mogące tworzyć mieszaniny wybuchowe z powietrzem, zabronione jest stosowanie otwartego ognia, palenie tytoniu oraz używanie narzędzi i innych przedmiotów mogących powodować iskrzenie,
  - zabrania się prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo z użyciem otwartego ognia oraz eksploatacji urządzeń elektrycznych bez stosowanych atestów w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub pomieszczeniach w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwopalnych cieczy lub palnych gazów, prace takie mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości,
  - podgrzewanie substancji niebezpiecznych pożarowo w naczyniach i urządzeniach do tego celu nie przeznaczonych jest zabronione,
3. Miejsca wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo należy wyposażyć w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszystkich źródeł pożaru.
4. Po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo w pomieszczeniu i w pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzać dokładną kontrolę, mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiekolwiek obawy pożaru oraz sprzęt (np. spawalnicy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie czterech godzin, a następnie 8 godzin, licząc od czasu zakończenia prac niebezpiecznych pożarowo (czasookres i ilość kontroli określa komisja w protokole zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo, w zależności od stopnia zagrożenia).
5. Prace niebezpieczne pożarowo powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zaś sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

6. Butle ze sprężonymi gazami mogą znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie prac i pod stałym nadzorem.
7. W przypadku prowadzenia prac spawalniczych na wysokości, butli z gazem palnym nie należy ustawiać w rejonie bezpośredniego oddziaływania spadających rozprysków spawalniczych.

Przykłady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo przedstawiono w załączniku nr 4.

II Zakres obowiązków związanych z pracami niebezpiecznymi pożarowo.

Osoba, która otrzymała pisemne upoważnienie od Dyrektora do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac niebezpiecznych pożarowo powinna w szczególności:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników,
- dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac niebezpiecznych pożarowo wykonane zostały wszystkie zlecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu budowy lub stanowisk, przewidziane w protokole zabezpieczenia prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie,
- sprawdzić zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych niedociągnięć,
- wstrzymywać pracę z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości,
- brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo.

Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych pożarowo należy w szczególności:

- sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzeniania pożaru,
- ścisłe przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole i zezwoleniu na prowadzenie prac,
- znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasady postępowania w przypadku powstania pożaru,
- sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia, przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,
- ścisłe przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych,
- sprawdzenie przed przystępowaniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego,
- rozpoczynanie prac niebezpiecznych pożarowo tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem prac,
- poinstruowanie pomocników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo,

- przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających postanie i rozprzestrzenianie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,
- meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia ugaszonego w czasie wykonywania prac i czynności pożarowo - niebezpiecznych,
- dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo nie zainicjowano pożaru,
- wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności niebezpiecznych pożarowo.

9. ROZMIESZCZENIE PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO I ZASADY JEGO UŻYCIA.

W celu potwierdzenia skutecznej działalności w zapobieganiu pożarom i ich zwalczaniu niezbędne jest posiadanie wiedzy o procesie spalania. Pozwala to wszechstronnie ocenić elementy, jakie składają się na szeroko rozumiane zjawisko pożaru.

Proces palenia może zaistnieć tylko wówczas, kiedy wystąpią równocześnie trzy podstawowe czynniki: materiał palny, tlen oraz źródło ciepła. W powietrzu występuje około 21 % tlenu, co sprawia, że źródło ciepła o dostatecznej energii i temperaturze wyższej od temperatury zapalenia materiału palnego może zapoczątkować proces palenia się.

W sytuacji, gdy jest to zjawisko niekontrolowane w miejscu nieprzeznaczonym do tego celu, mamy do czynienia z **POŻAREM**.

Podczas pożaru następuje wydzielanie ciepła, światła i produktów spalania. Aby powstał pożar, a następnie rozwijał się proces spalania konieczne jest istnienie w odpowiedniej proporcji substancji palnej, tlenu (utleniacza) i źródła zapalenia.

Wielkością charakterystyczną rozwoju procesu spalania jest szybkość spalania, która decyduje o charakterze i przebiegu zjawisk towarzyszących pożarowi. W przypadku większości „typowych” pożarów szybkość spalania jest mała, w związku z tym bardzo istotną sprawą jest szybkie podjęcie akcji gaśniczej bezpośredniej. Do działań tych niezbędny jest podręczny sprzęt gaśniczy oraz umiejętność jego poprawnego i skutecznego użycia.

9.1. Podręczny sprzęt gaśniczy.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych Administracji z dnia 20.07.2022 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. dnia 2 sierpnia 2022 r. poz. 1620) w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów obiekty bankowe zakwalifikowane do kategorii ZL III zagrożenia ludzi powinny być wyposażone w gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN), dotyczących gaśnic. Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, określonych w Polskich Normach dotyczących podziału pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie. Określając rodzaj i typ podręcznego sprzętu gaśniczego należy kierować się zasadą, że:

- Do gaszenia pożarów grupy **A** (w których występuje zjawisko spalania żarowego np. drewna, papieru, tkanin) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, pianowe lub proszkowe (wypełnione proszkiem fosforowanym),
- Do gaszenia pożarów grupy **B** (cieczy palnych i substancji stałych topiących się) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, śniegowe, proszkowe,
- Do gaszenia pożarów grupy **C** (gazów palnych) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, pianowe, śniegowe, proszkowe,
- Do gaszenia pożarów grupy **D** (metali) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe i śniegowe,
- Do gaszenia pożarów grupy **F** (tłuszcze i oleje kuchenne) stosuje się gaśnice pianowe typu **GWG-2AF** zawierające specjalny środek gaśniczy **Fottex**. Fottex jest to

specyficzny środek pianotwórczy, w postaci roztworu zawierającego sole potasu (mogą to być między innymi: octan, węglan lub cytrynian), a także środki obniżające napięcie powierzchniowe i inne.

Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg. (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać, z wyjątkiem przypadków określonych w przepisach szczególnych:

=> na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku, niechronionej stałymi urządzeniami gaśniczymi:

- a) zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZLI, ZLII, ZLIII lub ZL IV,
- b) produkcyjnej i magazynowej o gęstości obciążenia ogniowego ponad 500 MJ/m²,
- c) zawierającej pomieszczenie zagrożone wybuchem;

=> na każde 300 m² powierzchni strefy pożarowej niewymienionej wyżej, z wyjątkiem zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV.

W związku z powyższym, standardowe wyposażenie obiektu Prokuratury powinny stanowić gaśnice proszkowe przystosowane do gaszenia pożarów grupy **ABC**.

9.2. Rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego.

Rozmieszczając podręczny sprzęt gaśniczy należy kierować się tym, aby:

1. Umieszczony został w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
  - a) przy wejściach do budynków,
  - b) na klatkach schodowych,
  - c) na korytarzach,
  - d) przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz;
2. W miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki);
3. w obiektach wielokondygnacyjnych – wielokondygnacyjnych tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to warunki istniejące;
4. Miejsca usytuowania sprzętu oznakowane były zgodnie z Polską Normą,

Przy rozmieszczaniu gaśnic powinny być spełnione następujące warunki:

- 1) Odległość, z każdego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30 m;
- 2) Do sprzętu zapewniony był dostęp o szerokości, co najmniej 1m,

Do podręcznego sprzętu gaśniczego należy zaliczyć:

- gaśnice i agregaty gaśnicze,
- hydronetki,
- koce gaśnicze.

Gaśnice to ręczne urządzenia przenośne o masie środka gaśniczego nieprzekraczającego 20 kg, służące do gaszenia pożarów w zarodku. Działanie ich jest półautomatyczne tzn. po ręcznym uruchomieniu samoczynnie wyładowują środek gaśniczy na skutek działania ciśnienia gazu znajdującego się w zbiorniku gaśnicy lub zmagazynowanego w oddzielnym pojemniku.

Agregaty gaśnicze są to gaśnice o większej masie środka gaśniczego, podobnej konstrukcji i zasadzie działania, ze względu na większą masę wyposażone w koła i uchwyty służące do ręcznego przetaczania.

Do sprzętu służącego do gaszenia pożaru przez pracowników należy zaliczyć również hydranty wewnętrzne zainstalowane w budynku banku. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa na bazie hydrantów wewnętrznych o przekroju 25 i 52 mm, powinna odpowiadać pod względem minimalnej wydajności poboru wody mierzonej na wylocie prądownicy i ciśnienia następującym wartościom:

- a). dla hydrantu 25 mm – 1,0 dm³/s,
- b). dla hydrantu 52 mm – 2,5 dm³/s,
- c). dla zaworu 52 mm – 2,5 dm³/s.

Ciśnienie na zaworze 52 mm położonym najniekorzystniej ze względu na wysokość, opory hydrauliczne wody, dla wyżej podanych wartości nie powinno być mniejsze niż 0,2 MPa.

W zależności od konstrukcji i użytego środka gaśniczego rozróżnia się kilka rodzajów gaśnic.

Rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasady jego obsługi omówiono w załączniku nr 6.

UWAGA:

Nie wolno gasić przy pomocy hydrantu wewnętrznego oraz gaśnic pianowych i płynowych urządzeń elektrycznych pod napięciem.

9.3. Przeglądy i konserwacja.

9.3.1. Doroczne przeglądy i konserwacje.

Przeglądy i konserwacja powinny być przeprowadzane przez osobę kompetentną.

- a) Wąż hydrantu powinien być całkowicie rozwinięty, hydrant poddany ciśnieniu i sprawdzony wg następujących punktów, czy:
- b) Urządzenie nie jest zastawione, nieuszkodzone i elementy nie są skorodowane lub nieprzeciekające;
- c) Instrukcje obsługi są czyste i czytelne;
- d) Miejsce umieszczenia jest wyraźnie oznakowane;
- e) Mocowania do ściany są odpowiednie do ich przeznaczenia i pewnie zamontowane;
- f) Wypływ wody jest równomierny i dostateczny (wskazane jest użycie wskaźnika przepływu oraz miernika ciśnienia);
- g) Miernik ciśnienia (jeśli jest zastosowany) pracuje prawidłowo i w swoim zakresie pomiarowym;
- h) Wąż na całej długości nie wykazuje oznak uszkodzeń, zniekształceń, zużycia czy pęknięć. Jeżeli wąż wykazuje jakies uszkodzenia powinien być wymieniony na nowy lub poddany próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze;
- i) Zaciski lub taśmowanie węża jest prawidłowego typu i właściwie zaciśnięte;

- j) Zwijadło węzowe obraca się lekko w obu kierunkach;
- k) Dla wychylnego zwijadła węzowego, zwijadło węzowe obraca się łatwo i czy wychyla się o 180°;
- l) Dla zwijadeł automatycznych, praca zaworu automatycznego jest prawidłowa oraz czy praca dodatkowego serwisowego zaworu odcinającego jest właściwa;
- m) Stan przewodów rurowych zasilających w wodę jest właściwy, szczególną uwagę należy zwrócić na odcinki elastyczne czy nie wykazują oznak zużycia lub zniszczenia;
- n) Jeżeli hydrant wyposażony jest w szafkę, czy nie nosi ona oznak uszkodzenia i czy drzwi szafki łatwo się otwierają;
- o) Prądownica jest właściwego typu i czy łatwo się nią posługiwać;
- p) Praca prowadnic węża jest prawidłowa, upewnić się, że są one właściwie i pewnie zamocowane;
- q) Pozostawić hydrant wewnętrzny w stanie gotowym do natychmiastowego użycia. Jeżeli konieczne są poważniejsze naprawy, hydrant powinien być oznakowany „USZKODZONY” i kompetentna osoba powinna powiadomić o tym użytkownika/właściciela.

8.3.1. Okresowe przeglądy i konserwacje wszystkich węży.

Co 5 lat wszystkie węże powinny być poddane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze instalacji zgodnie z EN 671-1 i/lub EN 671-2.

9.3.2. Dokumentowanie przeglądów i konserwacji.

Po przeglądzie i przeprowadzeniu niezbędnych pomiarów (patrz rozdział 8.1 i 8.2) hydranty wewnętrzne powinny być przez kompetentne osoby oznakowane „SPRAWDZONE”. Osoby odpowiedzialne powinny przechowywać trwałe zapisy o wszystkich przeglądach, kontrolach i testach. Zapis taki powinien zawierać:

- datę (miesiąc i rok) przeglądu i testów;
- wyniki testów;
- wykaz i datę zainstalowania części zamiennych;
- dodatkowe testy do wykonania, jeśli takie są wymagane;
- datę (miesiąc i rok) następnego przeglądu i testów;
- wykaz wszystkich hydrantów wewnętrznych z węzem półsztywnym i/lub z węzem płaskoskładanym.

9.3.3. Bezpieczeństwo pożarowe podczas przeglądów i konserwacji.

Ponieważ przegląd i konserwacja mogą okresowo zmniejszyć efektywność zabezpieczenia przeciwpożarowego należy:

- zależnie od przewidywanego zagrożenia pożarowego, poddać równocześnie konserwacji na
- danej powierzchni tylko ograniczoną liczbę hydrantów;

- zapewnić dodatkowe przedsięwzięcia zabezpieczające oraz przeprowadzić dodatkowy instruktaż na czas konserwacji oraz na okres braku zasilania w wodę.

9.3.4. Usuwanie usterek.

Tylko podzespoły, na przykład węże, prądownice, zawory odcinające, spełniające wymagania standardów dostawców lub posiadające dopuszczenia do stosowania w hydrantach wewnętrznych, mogą być używane do wymiany, zastępując niewłaściwe w celu dalszego użytkowania.

Uwaga: Podstawą jest usunięcie wszystkich stwierdzonych usterek w możliwie jak najkrótszym czasie, tak by instalacja gaśnicza przywrócona została do właściwego stanu.

9.3.5. Etykiety kontroli i konserwacji.

Dane dotyczące konserwacji i przeglądu powinny być zapisane na etykiecie, która nie może zakrywać żadnych oznaczeń producenta.

Następujące dane powinny być umieszczone na etykiecie:

- ☞ słowo „SPRAWDZONE” ;
- ☞ nazwa i adres dostawcy hydrantu;
- ☞ znak jednoznacznie identyfikujący osobę kompetentną ;
- ☞ data (rok i miesiąc) kiedy konserwacja była przeprowadzona.

10. ORGANIZACJA I WARUNKI EWAKUACJI W BUDYNKU.

Poprzez warunki ewakuacji należy rozumieć zapewnienie wymagań technicznych i organizacyjnych, które w przypadku powstania pożaru powinny zagwarantować ludziom bezpieczne i szybkie opuszczanie strefy zagrożonej lub objętej pożarem oraz wyniesienie cennego mienia.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20.07.2022 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. dnia 2 sierpnia 2022 r. poz. 1620).

warunki ewakuacji polegają w szczególności na:

- ☞ zapewnieniu odpowiedniej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych,
- ☞ zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych,
- ☞ zapewnieniu odpowiedniej i bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń,
- ☞ zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, ewakuacyjnych w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno-budowlanych zapewniających usuwanie dymu:
- ☞ zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (bezpieczeństwa i ewakuacyjnego) oraz przeszkodowego w obiektach, obiektach których jest ono niezbędne do ewakuacji ludzi:

- ☞ zapewnieniu możliwości rozgłoszenia sygnałów ostrzegawczych komunikatów głosowych poprzez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany:

Warunki ewakuacji, o których mowa powyżej reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych Administracji z dnia 20.07.2022 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. dnia 2 sierpnia 2022 r. poz. 1620).

W budynku powyższe warunki ewakuacji zapewniają:

- poziome przejścia ewakuacyjne,
- wyjścia ewakuacyjne na zewnątrz budynku,
- oświetlenie awaryjne ewakuacyjne.

Ewakuacja to szybkie i bezpieczne opuszczenie przez użytkowników i pracowników pomieszczeń zagrożonych, wyznaczonymi drogami i wyjściami do stref bezpiecznych. Zakłada się, że w budynkach, w tym samym czasie może powstać tylko jedno źródło pożaru lub innego zagrożenia (świeca dymna, gaz itp.).

Ewakuacja z budynku szkolnego, może więc nastąpić samorzutnie po wykryciu pożaru (innego zagrożenia) lub po zarządzeniu ewakuacji. Ze względu na bezpieczeństwo użytkowników budynku i pracowników oraz mienia, w zależności od rodzaju zagrożenia, sytuacji pożarowej oraz stopnia zagrożenia pożarowego, może być podjęta decyzja o ewakuacji całkowitej. Zakłada się, że praktycznie wszystkie osoby przebywające w budynku będą mogły opuścić obiekt o własnych siłach, jednak pod ścisłym nadzorem wychowawców. Osoby ranne należy wynieść z zagrożonych pomieszczeń w bezpieczne miejsce.

5.4. Środki i sposoby ogłaszania alarmu o niebezpieczeństwie.

Każdy obiekt użyteczności publicznej powinien mieć środki za pomocą, których w przypadku wykrycia pożaru będzie można wszcząć alarm i za pośrednictwem, których wszystkie osoby przebywające w budynku mogą być zaalarmowane. Do tego celu może służyć instalacja nagłaśniająca, (jeżeli jest) lub dzwonek szkolny.

Wymienione wyżej urządzenia służą (wymuszają) do przeprowadzenia całkowitej ewakuacji z budynku. W ostateczności alarm może być ogłaszany donośnym, spokojnym głosem.

5.5. Warunki ewakuacji przy wykorzystaniu dróg komunikacji ogólnej.

W obiektach szkolnych, w zależności od jego warunków konstrukcyjno – budowlanych oraz miejsca przebywania, ewakuację należy prowadzić oznakowanymi (znaki fotoluminescencyjne) drogami ewakuacyjnymi, a w szczególności:

1. W przypadku konieczności ewakuacji z pomieszczeń usytuowanych na poszczególnych piętrach:

- z sal lekcyjnych, pokoi noclegowych, gabinetów, innych pomieszczeń administracyjno-socjalnych należy się udać na korytarze stanowiące poziome drogi ewakuacyjne,
  - poziomymi drogami ewakuacyjnymi przejść do klatek schodowych stanowiących pionowe drogi ewakuacyjne,
  - schodami przemieszczać się w dół na poziom parteru,
  - na poziomie parteru opuścić budynek wyjściami prowadzącymi bezpośrednio na zewnątrz budynku,
  - w przypadku zadymienia klatki schodowej należy przejść do następnej.
2. W przypadku konieczności ewakuacji z pomieszczeń usytuowanych na parterze:
- z sal lekcyjnych, gabinetów i innych pomieszczeń administracyjno-socjalnych należy się udać na korytarze stanowiące poziome drogi ewakuacyjne,
  - korytarzami należy udać się do wyjść ewakuacyjnych prowadzących bezpośrednio na zewnątrz budynku.
3. W przypadku konieczności ewakuacji z pomieszczeń usytuowanych w piwnicy:
- z pomieszczeń administracyjno-socjalnych, gospodarczych, kuchni i zaplecza kuchennego należy się udać na korytarze stanowiące poziome drogi ewakuacyjne,
  - korytarzami należy udać się do wyjść ewakuacyjnych prowadzących pośredni lub bezpośrednio na zewnątrz budynku.

5.6. Sposoby prowadzenia ewakuacji zorganizowanej i indywidualnej.

W zależności od wielkości i rodzaju pożaru lub innego zagrożenia, a w związku z tym powstałej w budynku sytuacji, zachodzi konieczność przeprowadzenia ewakuacji ludzi i mienia. Zakłada się, że dominującym sposobem prowadzenia ewakuacji ludzi będzie zorganizowana ewakuacja użytkowników i pracowników z budynku. Biorąc pod uwagę ilość izb lekcyjnych i uczących się w nich osób, w przypadku zauważenia pożaru należy natychmiast podjąć decyzję o ewakuacji użytkowników budynku, natomiast część pracowników GOK musi przystąpić do próby ugасzenia pożaru w zarodku.

Sprawne przeprowadzenie ewakuacji zorganizowanej z budynku uzależnione jest w szczególności od:

- prawidłowego rozpoznania i oceny sytuacji,
- szybkiego i prawidłowego zaalarmowania osób zagrożonych oraz wyznaczenia stosownych sił i środków do prowadzenia akcji ratowniczej,
- właściwego kierowania ludzi odpowiednimi (oznakowanymi) drogami ewakuacyjnymi,
- niedopuszczenia do powstania paniki,
- umiejętności kierującego akcją ratowniczą w pierwszej fazie akcji,
- wcześniejszego przygotowania personelu i ochrony do działania w przypadku zarządzania ewakuacji,
- ścisłego realizowania i podporządkowania się wszystkich osób poleceniom i decyzjom podejmowanym przez kierującego akcją ewakuacyjną,

- postępowania zgodnie z zasadami i zadaniami określonymi w odrębnych instrukcjach.

Sposoby ewakuacji osób o ograniczonej zdolności poruszania się, bez użycia specjalistycznego sprzętu ratowniczego.

Wyprowadzanie przez jedną osobę

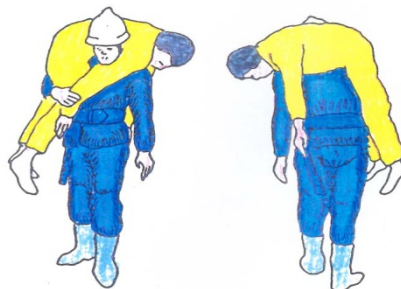
Wyprowadzanie przez dwie osoby

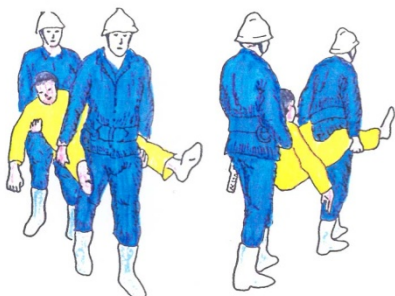
Wyprowadzanie przez dwie osoby sposobem „kombinowanym”

**Wprowadzanie przez jedną osobę
chwytem na barana**

**Wyprowadzanie przez jedną osobę
chwytem strażackim**

Wyprowadzanie przez dwie osoby

Wyprowadzanie przez jedną osobę

Ważnym elementem ewakuacji jest zachowanie spokoju i przeciwdziałanie panice.

Prawidłowo oznakowane drogi i wyjścia ewakuacyjne przyczynią się do właściwej orientacji w obiekcie.

5.7. Zasady ewakuacji osób i mienia.

W sytuacji wystąpienia zagrożenia, które powoduje konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z obiektu, decyzję o jej podjęciu wydaje Dyrektor GOK lub osoba przez niego wyznaczona.

W sytuacji, gdy zostanie podjęta decyzja o ewakuacji osób, należy podjąć następujące działania:

1. Natychmiast powiadomić wszystkie osoby przebywające w budynku o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji. Nie dopuścić do powstania paniki.
2. W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar, zadymienie itp. zagrożenia. Pojedyncze osoby lub strumień ludzi należy kierować najkrótszą drogą do najbliższego wyjścia prowadzącego bezpośrednio na zewnątrz obiektu, zgodnie z umieszczonymi znakami ewakuacyjnymi.
3. Należy dążyć do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej (z różnych względów) zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach.
4. W przypadku odcięcia dróg ruchu pojedynczym osobom lub grupie, należy niezwłocznie dostępnymi środkami np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy powiadomić kierującego akcją ewakuacyjną. Osoby odcięte od dróg wyjścia, a znajdujące się w strefie zagrożenia należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła zagrożenia, i w miarę posiadanych środków i istniejących warunków ewakuować z zewnątrz, przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek Państwowej Straży Pożarnej lub innych jednostek ratowniczych.
5. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i korytarzy, a drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać wilgotną chustką itp. - sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu. W celu usunięcia dymu z dróg ewakuacyjnych należy w miarę możliwości otwierać okna.
6. Po zakończeniu ewakuacji osób należy sprawdzić, jeżeli istnieje taka możliwość (np. na podstawie informacji współpracowników), czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia. Przy pozyskaniu informacji, że w pomieszczeniach zagrożonych pozostały jeszcze osoby, należy fakt ten natychmiast zgłosić jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji, w celu ponownego sprawdzenia pomieszczeń.
7. W przypadku przybycia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, osoba kierująca jej przebiegiem zobowiązana jest do złożenia krótkiej in-

formacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się dowódcy przybyłej jednostki ratowniczej.

W sytuacji, gdy zostanie podjęta decyzja o ewakuacji mienia z obiektu, należy kierować się następującymi zasadami:

1. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi.
2. Decyzję o ewakuacji mienia podejmuje kierujący akcją lub personel organizujący ewakuację, gdy:
  - * mienie dużej wartości jest bezpośrednio zagrożone i jest to jedyny sposób jego uratowania,
  - * mienie utrudnia dostęp do źródła zagrożenia lub umożliwia jego rozprzestrzenienie się.
3. Ewakuację mienia należy rozpocząć od:
  - * najcenniejszego sprzętu i urządzeń, dokumentacji i przedmiotów,
  - * środków płatniczych i ważnej dokumentacji,
  - * materiałów i substancji niebezpiecznych pożarowo (np. ciecze palne, butle z gazami palnymi).

11. ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA.

11.1. Zasady alarmowania w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia.

1. Każdy kto zauważył pożar lub uzyskał informację o pożarze (innym zagrożeniu) obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczać do paniki i natychmiast zaalarmować:

- osoby znajdujące się w strefie zagrożenia, narażone na jego skutki,
- z najbliższego aparatu telefonicznego Państwową Straż Pożarną,

tel. 998 lub 112

2. Po uzyskaniu połączenia ze Strażą Pożarną należy wyraźnie podać:

- gdzie powstało zdarzenie - dokładny adres, nazwę obiektu, piętro,
- co się pali lub jakie jest inne zagrożenie - np. palą się szafy w pomieszczeniu szatni,
- czy istnieją zagrożenia dla życia ludzi,
- nr telefonu z którego się mówi oraz swoje imię i nazwisko.

UWAGA: odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że Straż Pożarna przyjęła zgłoszenie. Odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie zgłoszenia.

3. W razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek lub awaria) alarmować:

•	POGOTOWIE RATUNKOWE	TEL.999 lub 112
•	POGOTOWIE POLICJI	TEL.997 lub 112
•	POGOTOWIE GAZOWE	TEL.992 lub 112
•	POGOTOWIE ENERGETYCZNE	TEL.991 lub 112
•	POGOTOWIE WOD.-KAN.	TEL.994 lub 112
•	STRAŻ MIEJSKĄ	TEL.986 lub 112

11.2. Zasady postępowania pracowników w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia.

1. Równocześnie z alarmowaniem Straży Pożarnej należy, w miarę możliwości przystąpić do akcji ratowniczo - gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego znajdującego się w pobliżu.
2. Pracownicy GOK-u uczestniczą w alarmowaniu i organizowaniu akcji ratowniczej na zasadach określonych w punkcie 10 niniejszej Instrukcji wg. ścisłych poleceń Dyrektora GOK. Pozostali pracownicy nie biorący udziału w alarmowaniu oraz organi-

zowaniu ewakuacji ludzi i mienia, ewakuują się samorzutnie wskazanymi drogami ewakuacyjnymi do stref bezpiecznych (określonego rejonu ewakuacji).

3. Do czasu przybycia Straży Pożarnej akcją ratowniczą kieruje Dyrektor, Zastępca Dyrektora lub osoba przez nich wyznaczona. Każdy pracownik powinien podporządkować się poleceniom kierującego akcją ratowniczą.
4. Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczej powinna pamiętać, że:
  - w pierwszej kolejności ratuje się zagrożone życie ludzkie,
  - należy przeciwdziałać panice wśród ludzi przebywających w obiekcie, wzywając do zachowania spokoju i informując o drogach ewakuacji oraz rozstaczając opiekę nad potrzebującymi pomocy,
  - wchodząc do pomieszczeń i stref zadymionych przyjmować pozycję pochyloną (jak najbliżej podłogi) oraz zabezpieczyć drogi oddechowe prostymi środkami (np. wilgotna chustka),
  - należy wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do pomieszczeń i stref objętych pożarem wyłącznikiem przeciwpożarowym prądu znajdującym się w komorze dostaw; **nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem**,
  - należy usuwać z zasięgu ognia wszelkie materiały palne i wybuchowe oraz toksyczne,
  - nie należy otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi i okien w pomieszczeniach, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia,
  - przy otwieraniu drzwi do pomieszczeń zagrożonych należy chować się poza ich ościeżnicę, od strony klamki.

Etapy postępowania w czasie pożaru i prowadzenia ewakuacji oraz wykonywane czynności:

ETAP I Alarm pożarowy.

Każdy, kto zauważy najmniejszy pożar (ogień, dym, zapach spalenizny, wzrost temperatury) **OBOWIĄZANY** jest:

1. Natychmiast zaalarmować dostępnymi środkami osoby znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach, np. głosem „Pali się” , „Pożar”, lub umownymi sygnałami dzwonka elektrycznego,
2. Powiadomić, najlepiej przez inną osobę (posłańca):
  - a) w godz. 7⁰⁰ □ 18⁰⁰ – Dyrektora (sekretariat) GOK lub jego zastępcę,
3. Wezwać straż pożarną:
  - ❖ zawiadomić telefonicznie straż pożarną wg. pkt. 11.1;
  - ❖ wyczekiwać na straż pożarną przed budynkiem i skierować na miejsce pożaru,
3. Przystąpić, o ile sytuacja na to pozwala do gaszenia źródła ognia przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego.

ETAP II Ewakuacja.

Decyzję o podjęciu ewakuacji z budynków szkolnych lub jego części podejmuje Dyrektor GOK lub jego Zastępca lub sekretarka po uzgodnieniu z dyrekcją. W przypadku nieobecności Dyrekcji decyzję o ewakuacji może podjąć osoba zastępująca Dyrektora. Do ogłoszenia ewakuacji można wykorzystać środki łączności wewnętrznej (radiowęzeł, telefon) lub syreny (sygnał ciągły przez 30 sekund).

Po ogłoszeniu ewakuacji:**A. w godzinach od 7⁰⁰ do 18⁰⁰**

1. Pracownicy i użytkownicy budynku na hasło o ewakuacji opuszczają budynek oznakowaną znakami drogą ewakuacyjną udając się najkrótszą drogą ewakuacyjną z budynku zagrożonego – na teren wolny przed budynkiem GOK,

Tam sprawdzany stan osób ewakuowanych.

Wyznaczone osoby lub osoba pod komendą dowodzącego akcją, po sprawdzeniu stanu osobowego, przystępują do:

- a) odcięcie energii elektrycznej - na polecenie Kierującego akcją ratowniczo-gaśniczą,
- b) gaszenia pożaru podręcznym sprzętem gaśniczym,
- c) usunięcia z miejsca pożaru i terenu zagrożonego: butle gazowe, materiały palne,
- d) ratowania dokumentacji, cennego sprzętu ruchomego, nośników informacji itp.
- e) wykonywania innych poleceń Kierującego akcją ratowniczo-gaśniczą.

11.3. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi.

Zgodnie z § 13 ust. 1 **rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych Administracji z dnia 20.07 2022 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów** (Dz. U. dnia 2 sierpnia 2022 r. poz. 1620) właściciel lub zarządca obiektu zawierającego strefę pożarową przeznaczoną dla ponad 50 osób, będących jej stałymi użytkownikami powinien, co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji. O wyznaczonym terminie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji należy powiadomić Komendanta Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

Praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji należy przeprowadzić zgodnie z opracowanym scenariuszem postępowania w przypadku pożaru zamieszczonym w pkt. 8.2 „Etap postępowania w czasie pożaru i prowadzenia ewakuacji oraz wykonywane czynności. Etap II Ewakuacja.”

11.4. Zabezpieczenie pogorzeliska.

Przedstawiciel Dyrektora GOK w zależności od miejsca powstania pożaru, jest odpowiedzialny za:

- a) zabezpieczenie miejsca pożaru i wystawienie posterunku pogorzeliskowego w celu zapobieżenia powstania pożaru wtórnego,
- b) przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska po zakończeniu działalności komisji powołanej dla ustalenia okoliczności i przyczyn powstania i rozprzestrzenienia się pożaru.

12. SZKOLENIE PRZECIWPOŻAROWE PRACOWNIKÓW.

12.1. Cel i rodzaje szkoleń.

Celem szkoleń przeciwpożarowych prowadzonych w budynkach dydaktycznych i kulturalnych jest zapoznanie pracowników z postanowieniami „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”, a w szczególności z:

- zagrożeniem pożarowym występującym w budynku,
- przyczynami powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- sposobem eliminacji zagrożenia pożarowego,
- przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej obiektu,
- zasadami postępowania w przypadku powstania pożaru,
- zasadami obsługi sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych,
- warunkami prowadzenia ewakuacji osób i mienia z obiektu.

Szkoleniem przeciwpożarowym są objęci wszyscy pracownicy, a udział w nim jest obowiązkiem każdego pracownika.

Osoby prawne i fizyczne wynajmujące powierzchnię lub pomieszczenia w budynku powinny we własnym zakresie zapoznać się z postanowieniami opracowanej „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”, po dostarczeniu im tego dokumentu.

Podstawami prawnymi prowadzenia szkoleń przeciwpożarowych jest Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r.

Rodzaje szkoleń przeciwpożarowych:

I. Wstępne:

a) instruktaż ogólny, który obejmuje:

- * zapoznanie pracowników z postanowieniami „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”,
- * zapoznanie pracowników z ogólnymi zasadami alarmowania i postępowania w przypadku powstania pożaru,

PROGRAM SZKOLENIA WSTĘPNEGO - 0,5 GODZINY

- 1. Zagrożenie pożarowe na stanowisku pracy .....0,25 h
  - 2. Zasady alarmowania i postępowania na wypadek powstania pożaru oraz użycie podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych.0,25 h
- b) instruktaż stanowiskowy obejmujący zapoznanie pracowników z następującymi zagadnieniami:
- * zagrożeniami pożarowymi występującymi na stanowisku pracy,

- * przepisami, instrukcjami przeciwpożarowymi i dokumentacją techniczno-ruchową dotyczącą maszyn i urządzeń na stanowisku pracy,
- * zasadami przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym,
- * zasadami alarmowania na wypadek powstania pożaru oraz użycia urządzeń przeciwpożarowych i alarmowych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska pracy,
- * zasadami ewakuacji.

II. Szkolenie specjalistyczno-informacyjne (okolicznościowe) organizowane w związku z:

- * wprowadzeniem istotnych zmian w przeciwpożarowym zabezpieczeniu obiektu,
- * wprowadzeniem na teren obiektu nowych urządzeń technologicznych lub urządzeń stwarzających zagrożenie pożarowe,
- * zmianami przeznaczenia pomieszczeń i powierzchni budynków, pociągającymi za sobą wzrost zagrożenia pożarowego,
- * zgłoszeniem takiej potrzeby przez kierownika komórki organizacyjnej,
- * zaleceniem kontrolnych organów ochrony przeciwpożarowej.

II. Szkolenie podstawowe - celem szkolenia podstawowego jest zapoznanie pracowników z obowiązkami i zadaniami w zakresie zapobiegania powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów oraz z zadaniami na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

PROGRAM SZKOLENIA PODSTAWOWEGO - 3 GODZINY

1. Zagrożenia pożarowe występujące w obiekcie przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru.....0,5 h
2. Zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom.....0,5 h
3. Zadania i obowiązki pracowników w wypadku powstania pożaru.....0,5 h
4. Ewakuacja ludzi i mienia, drogi i ośrodki ewakuacji.....0,5 h
5. Podręczny sprzęt gaśniczy i urządzenia przeciwpożarowe.....0,5 h
6. Znajomość praktycznego użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych.....0,5 h

Szkolenie przeciwpożarowe podstawowe może być prowadzone z innymi szkoleniami (np. z BHP).

IV. Szkolenie okresowe - prowadzi się w celu przypomnienia pracownikom zasad bezpieczeństwa pożarowego. Może być włączone w pełnym wymiarze godzin do innych szkoleń.

12.2. Zasady organizowania i prowadzenia szkoleń.

Szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej (oprócz szkolenia wstępnego) prowadzić mogą:

- osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje zawodowe, np. pracownicy prowadzący sprawy ochrony przeciwpożarowej lub specjaliści danych branż, którzy sami przeszli właściwe szkolenie w Szkołach Państwowej Straży Pożarnej,
- absolwenci Szkół Pożarniczych (oficerowie lub aspiranci zarówno w służbie czynnej lub w stanie spoczynku).

a) Szkolenie wstępne i specjalistyczno-informacyjne.

Szkolenie wstępne i specjalistyczno-informacyjne jest jednorazowe, organizuje je wyznaczony pracownik. Szkolenie wstępne przeprowadza się dla pracowników podejmujących pracę w Szkole i polega na osobistym zapoznaniu pracownika z treścią oraz postanowieniami niniejszej INSTRUKCJI. Po zapoznaniu się z Instrukcją pracownik zobowiązany jest do podpisania Oświadczenia o zapoznaniu i zobowiązaniu się do przestrzegania postanowień „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” wg. wzoru stanowiącego załącznik nr 5. Podpisane przez pracownika oświadczenie przechowywane jest w jego aktach osobowych.

Szkolenie specjalistyczno-informacyjne należy przeprowadzić z chwilą rozpoczęcia eksploatacji nowych urządzeń technicznych, przeciwpożarowych itp., wymagających szczególnych umiejętności od pracownika lub wystąpienia zmian w zabezpieczeniu pożarowym budynku.

b) szkolenie instruktażowe - stanowiskowe (tzw. instruktaż stanowiskowy).

Szkolenie instruktażowe przeprowadza bezpośredni przełożony na stanowisku pracy, przed dopuszczeniem pracownika do wykonywania po raz pierwszy pracy na danym stanowisku służbowym. Szkolenie to może być ponawiane w zależności od oceny przełożonego, nie częściej jednak niż raz w roku. Pracownik zmieniający stanowisko na takie, na którym występują większe zagrożenia pożarowe lub odmienny system zabezpieczenia, organizacji akcji ewakuacyjnej, powinien zostać ponownie przeszkolony przez nowego przełożonego w zakresie szkolenia instruktażowego. Powyższe szkolenie przeprowadza bezpośredni przełożony.

c) szkolenie podstawowe:

Szkolenie podstawowe prowadzone jest dla każdego pracownika jednorazowo w okresie trzyletnim. Dla pracowników podejmujących pracę szkolenie podstawowe prowadzone jest pod koniec roku kalendarzowego. Pracownicy uczestniczący w szkoleniu otrzymują Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia podstawowego wg. wzoru stanowiącego załącznik nr 6.

d) tematyka szkolenia instruktażowego i specjalistyczno-informacyjnego może być włączona do innych form szkolenia (np.BHP), dokształcania i szkolenia zawodowego.

12.3. Dokumentacja szkoleń.

Przeprowadzanie szkolenia przeciwpożarowego musi być udokumentowane:

- a) dokumentacja wstępnego szkolenia (tzw. instruktażu wstępnego) stanowi Oświadczenie o zapoznaniu się z „Instrukcją...” oraz szkolenia podstawowego stanowi Zaświadczenie. Dokumentacja dotycząca szkoleń z zakresu ochrony przeciwpożarowej przechowywane są aktach personalnych pracowników;
- b) dokumentację szkolenia specjalistyczno-informacyjnego stanowi notatka osoby prowadzącej szkolenie, zawierająca: datę, miejsce, wykaz uczestników i program szkolenia. Notatkę przechowuje osoba wyznaczona do prowadzenia spraw ochrony przeciwpożarowej lub Dyrektor;
- c) wykaz wynajmujących, którym przekazano „Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego”, wraz z podpisami potwierdzającymi jej otrzymanie, przechowuje się w dokumentacji osoby prowadzącej sprawy ochrony przeciwpożarowej lub Zarządzającego obiektem.

Podstawy prawne.

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (j.t. Dz. U. Nr 178, poz.1380 z 2009 r. ze zm.).
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1340 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 rok Prawo budowlane (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 ze zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20.07.2022 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. dnia 2 sierpnia 2022 r. poz. 1620).
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 roku w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030).
6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z dnia 15 czerwca 2002 r.).
7. Polska Norma Nr PN-92/N-01256/01 - Znaki ochrony przeciwpożarowej.
8. Polska Norma Nr PN-92/N-01256/02 - Znaki ewakuacyjne.
9. Polska Norma Nr PN-72/B-02865 Instalacja wodociągowa wewnętrzna przeciwpożarowa.
10. Polska Norma Nr PN-86/E-05003/01/02 - Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Wymagania ogólne, ochrona podstawowa.
PN-89/E-05003/03 - Ochrona odgromowa obiektów.
Ochrona obostrzona.

- 11. Polska Norma Nr PN – B – 02852 z 2001 r. „Ochrona przeciwpożarowa budynków. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczenie względnego czasu trwania pożaru”.**
- 12. Polska Norma Nr PN – B – 02865 z 1997 r. „Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa”.**
- 13. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (J.t.: Dz. U. nr 106, poz. 1126 z 2000 r. zm. Dz. U. nr 109, poz. 1157 z 2000r. Dz. U. nr 120 poz. 1268 z 2000r. Dz. U. Nr 5. poz. 42, Nr 100, poz. 1085, Nr 110, poz. 1190, Nr 115, poz. 1229, Nr 129, poz. 1439, Nr 154, poz. 1800, z roku 2002. oraz Dz. U. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Dz. U. Nr 80, poz. 718 z późn. zmianami.)**

13. ZAŁĄCZNIKI.

Załącznik nr 1

ZASADY OZNAKOWANIA DRÓG KOMUNIKACYJNYCH I POMIESZCZEŃ DLA POTRZEB EWAKUACJI.

Z obowiązujących w Polsce przepisów przeciwpożarowych wynika konieczność oznakowania dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji. Stanowi ono część szerszego obowiązku, zapewnienia bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji osobom przebywającym w budynku, innym obiekcie budowlanym lub na terenie, nałożonego przez ustawę o ochronie przeciwpożarowej.

Przepisy techniczno - budowlane określają drogi ewakuacyjne jako poziome lub pionowe drogi komunikacji ogólnej, służące do ewakuacji ludzi z pomieszczeń oraz wymagają zapewnienia co najmniej dwóch wyjść ewakuacyjnych dla następujących pomieszczeń:

- a) zagrożonych wybuchem o powierzchni przekraczającej 100 m²,
- b) produkcyjnych lub magazynowych o obciążeniu ogniowym powyżej 500 MJ/m² lub zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi ZL I, ZL II, ZL III względem ZL V - o powierzchni przekraczającej 300 m²,
- c) produkcyjnych lub magazynowych o obciążeniu ogniowym do 500 MJ/m² i mających powierzchnię przekraczającą 1000 m², względnie mających długość przejścia przekraczającą 50 m,
- d) w których może przebywać jednocześnie ponad 50 osób,
- e) zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi ZL III, w których może przebywać jednocześnie ponad 30 osób.

Zapewnienie możliwości ewakuacji oznacza nie tylko istnienie w każdym obiekcie i na każdym terenie dróg ewakuacyjnych o parametrach pozwalających na bezpieczne opuszczenie przez ludzi strefy objętej lub zagrożonej pożarem, lecz również takie oznakowanie dróg, które umożliwi ich bezbłędną identyfikację w czasie ewakuacji. Dochodzi do tego konieczność odpowiedniego wskazania drogi prowadzącej na drogę ewakuacyjną w tych pomieszczeniach, w których wymagane są co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne.

Polska Norma „Znaki bezpieczeństwa, Ewakuacja” definiuje znaki ewakuacyjne jako znaki informacyjne zapewniające wizualną informację o przebiegu wyznaczonej drogi ewakuacyjnej, zarówno przy świetle dziennym lub sztucznym, jak też przy braku oświetlenia (po nagłym usunięciu źródła światła). Należy stosować wyłącznie znaki ewakuacyjne o przedstawionej w niej grafice, rozmiarach i funkcji, wykonane na odpowiednim materiale fotoluminescencyjnym.

Podstawowa zasada określająca rozmieszczenie znaków ewakuacyjnych wynika bezpośrednio ze sformułowania zawartego w polskich przepisach, mówiącego o konieczności dostarczenia informacji niezbędnych do ewakuacji: z każdego miejsca na drodze ewakuacyjnej, w którym może pojawić się wątpliwość co do kierunku ewakuacji, powinien być widoczny znak ewakuacyjny.

Ponieważ oświetlenie płaszczyzn pionowych może być nawet ponad dwa razy mniejsze niż płaszczyzn poziomych, przy oświetleniu dróg ewakuacyjnych zgodnym z Polską Normą, nie we wszystkich miejscach na ścianach natężenie oświetlenia będzie

dostateczne. Należy więc dążyć do umieszczania znaków fotoluminescencyjnych możliwie blisko źródeł światła.

Wymagane wymiary danego znaku ewakuacyjnego są uzależnione od odległości, z jakiej znak ten powinien być dostrzegany przez ewakuujących się ludzi. Polska Norma określa wysokość liter i szerokość (rozumianą jako mniejszy wymiar) znaku WYJŚCIE EWAKUACYJNE, w zależności od tej odległości, następująco:

Odległość widzenia (m)	Wysokość liter wielkich „WYJŚCIE” (mm)	Szerokość znaku (mniejszy wymiar) (mm)
Do 20	50	200
Powyżej 20 do 30	75	300
Powyżej 30 do 40	100	400

Poszczególne rodzaje znaków ewakuacyjnych, oznaczone odpowiednimi numerami w Polskiej Normie, zaleca się stosować w konkretnych obiektach zgodnie z niżej przedstawioną metodyką:

1. Znak WYJŚCIE EWAKUACYJNE - do oznakowania następujących drzwi, przegradzających ustaloną drogę ewakuacji ludzi:

- a/ wyjść ewakuacyjnych z pomieszczeń, w których wymagane są co najmniej dwa takie wyjścia,
- b/ wyjść prowadzących z budynku, innego obiektu budowlanego oraz terenu - na zewnątrz,
- c/ wyjść prowadzących do innej strefy pożarowej, w tym - na obudowaną i zamkniętą drzwiami klatkę schodową w budynku o wysokości ponad 25 m (wysokim lub wysokościowym).

Wymieniony znak powinien być umieszczony bezpośrednio nad drzwiami. Gdy wyjście prowadzi przez przedsionek, powyższe dotyczy drzwi do przedsionka.

2. Znak „DRZWI EWAKUACYJNE” wraz ze znakiem „KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ” - do oznakowania drzwi, przegradzających ustaloną drogę ewakuacji, nie wymienionych w pkt.1, w tym także drzwi wyjściowych z przedsionka.

3. Znaki: „KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ” „SCHODAMI W DÓŁ” lub „W GÓRĘ” - w miejscach, w których kierunek ewakuacji może nasuwać wątpliwości.

a/ gdy nie jest widoczny znak „WYJŚCIE EWAKUACYJNE” lub znak „DRZWI EWAKUACYJNE”,

b/ gdy widoczny jest więcej niż jeden taki znak, a ludzie - zgodnie z planem ewakuacji - powinni przemieszczać się tylko w kierunku jednego z nich.

Znaki te umieszczone są na ścianach (w miarę możliwości na wysokości ok. 150 cm, odpowiadającej średniej wysokości normalnej linii środkowej widzenia) lub nad drogą ewakuacyjną (na wysokości co najmniej 200 cm), tam gdzie to jest możliwe - prostopadle do kierunku ruchu informowanych ludzi.

Znak „KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ SCHODAMI W DÓŁ” (a także „KIERUNEK DO WYJŚCIA DROGI EWAKUACYJNEJ SCHODAMI W GÓRĘ”) jest umieszczany:

a/ na ścianie przylegającej do tego biegu schodów, na który prowadzi droga ewakuacyjna, jeżeli będzie on wtedy widoczny z korytarza lub pomieszczeń wychodzących bezpośrednio na schody,

b/ nad drogą ewakuacyjną, prostopadle do kierunku ruchu ludzi, w osi tego biegu schodów, na który prowadzi droga ewakuacyjna,

c/ nad drzwiami przegradzającymi drogę ewakuacji, jeżeli bezpośrednio za nimi znajdują się schody:

- usytuowane na przedłużeniu dotychczasowej drogi,
- usytuowane prostopadle do dotychczasowej drogi, przy czym droga ewakuacyjna prowadzi na bliższy z biegów tych schodów.

12. Znaki „PRZESUNĄĆ W CELU OTWARCIA” „PCHAĆ, ABY OTWORZYĆ”, „CIĄGNAĆ, ABY OTWORZYĆ”, „STŁUC, ABY UZYSKAĆ DOSTĘP” - umieszczamy w razie istnienia uzasadnionej potrzeby.

Załącznik nr 2
Wzór

PROTOKÓŁ NR
ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO PRAC
NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

1. Nazwa i określenie pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac:

.....
.....
.....

2. Technologia prac przewidzianych do realizacji:

.....
.....
.....

3. Właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu (miejscu) prac:

.....
.....
.....

4. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidywanych prac niebezpiecznych pożarowo:

.....
.....
.....

5. Rodzaj wykonywanych prac przez inne firmy w pomieszczeniach sąsiadujących z pomieszczeniami (miejscami) wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo oraz sposoby zabezpieczeń obszarów sąsiadujących:

.....
.....
.....

6. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo:

.....

.....

7. Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pożarowo:

.....

.....

.....

8. Środki i sposób alarmowania współpracowników oraz straży pożarnej w przypadku powstania pożaru:

.....

.....

.....

9. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac:

.....

.....

.....

10. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac:

.....

.....

.....

11. Osoba/y/ odpowiedzialna/e/ do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu:

.....

.....

.....

Podpisy Członków Komisji:

(Imię i Nazwisko, stanowisko)

.....

.....

.....

.....

Załącznik nr 3

Wzór

Osielsko, dnia.....

.....
(nazwa obiektu, pomieszczenia)

Z e z w o l e n i e n r . . .

**na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo z użyciem otwartego ognia
(spawanie, cięcie, nagrzewanie, itp.)**

1. Miejsce pracy.....
(obiekt, instalacja, itp.)

2. Rodzaj pracy.....

3. Czas pracy, dnia ..... od godz. .... do godz. ....

4. Zagrożenie pożarowe w miejscu pracy.....

(określić z czego wynika)

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru .....

6. Środki zabezpieczenia:

☐ przeciwpożarowe .....

☐ inne .....

7. Sposób wykonania pracy:.....

8. Odpowiedzialni za:

☐ przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku
prac niebezpiecznych pożarowo, ich przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po
zakończeniu pracy:

Imię i Nazwisko..... Wykonano.....
(podpis)

☐ stosowanie środków zabezpieczających, organizację pracy i instruktaż wykonują-
cego prace:

Imię i Nazwisko ..... Wykonano.....
(podpis)

9. Zapoznałem się z występującym zagrożeniem pożarowym.

Stwierdzam przygotowanie i zabezpieczenie miejsca pracy oraz udzielenie mi od-
powiedniego instruktażu.

.....
(podpis wykonującego pracę)

10. Zezwalam na rozpoczęcie robót.

*Zezwolenie można wyrazić po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8
i 9*

.....
(podpis wypisującego) (podpis Dyrektora lub osoby upoważnionej)

11. Pracę zakończono dnia ..... godz. .... Wykonał .....
(podpis)

12. Stanowisko prac i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań mogą-
cych zainicjować pożar. Stwierdzam odebranie robót.

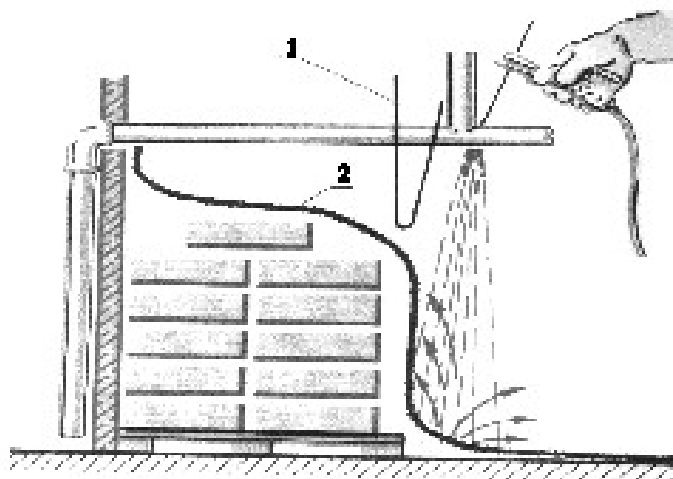
.....
(podpis odbierającego)

13. Odpowiedzialny za kontrolę po zakończeniu prac pożarowo - niebezpiecznych:

godz. kontroli ..... podpis ..... godz. kontroli ..... podpis .....
godz. kontroli ..... podpis ..... godz. kontroli ..... podpis .....

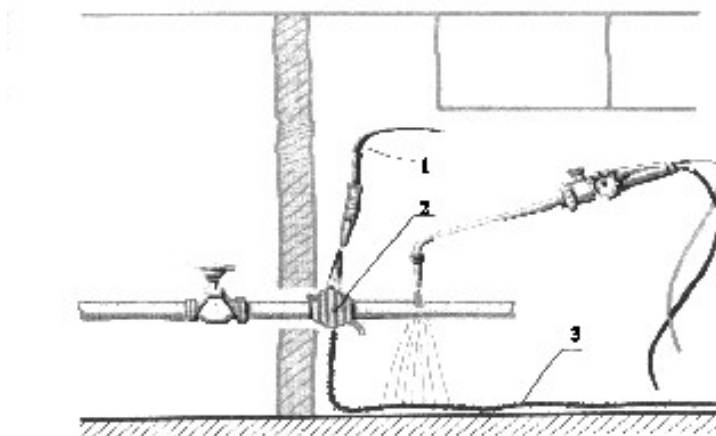
Załącznik nr 4

PRZYKŁADY ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

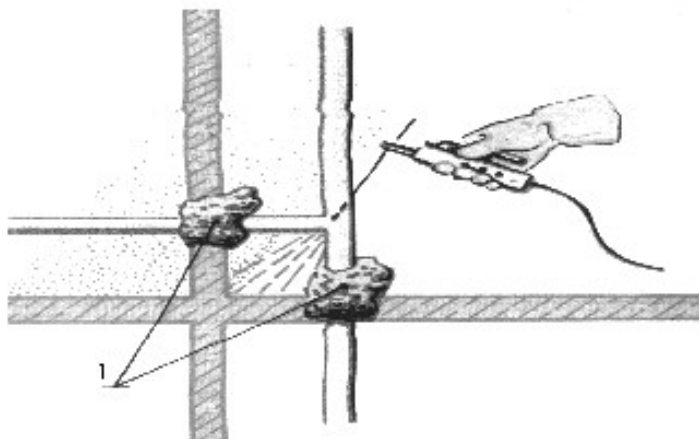

1.

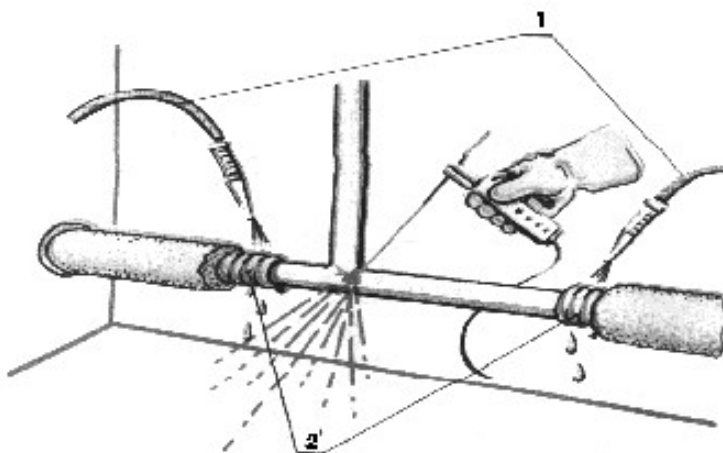
Palne materiały, których usunięcie poza zasięg rozprysków spawalniczych jest niemożliwe, osłaniamy w sposób gwarantujący bezpieczeństwo: 1-ekran z blachy, 2-koc ppoż.

Spawane przewody, części maszyn i urządzeń oraz elementy konstrukcji budowlanych stykające się z materiałami palnymi lub przebiegające w pobliżu nich należy skutecznie chłodzić: 1-przewód doprowadzający wodę, 2-zwoje sznura niepalnego, 3-koc przeciwpożarowy.

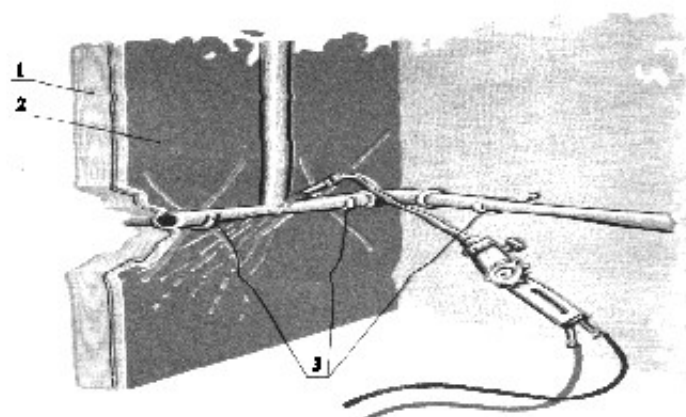

Wszelkie otwory i szczeliny prowadzące do sąsiednich pomieszczeń i pozostające w zasięgu rozprysków spawalniczych powinny być uszczelnione za pomocą niepalnego materiału -1

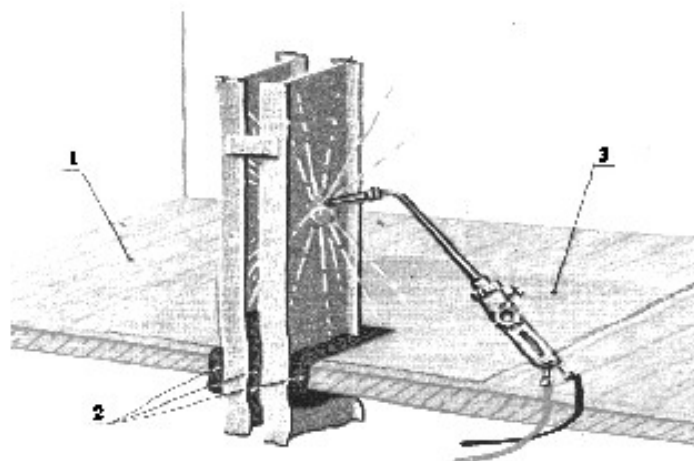

Z izolowanych rurociągów, na których prowadzi się prace spawalnicze, należy usunąć izolację cieplną na odcinku gwarantującym bezpieczeństwo, a w razie potrzeby (w przypadku izolacji łatwo palnej) chłodzić skutecznie np. wodą

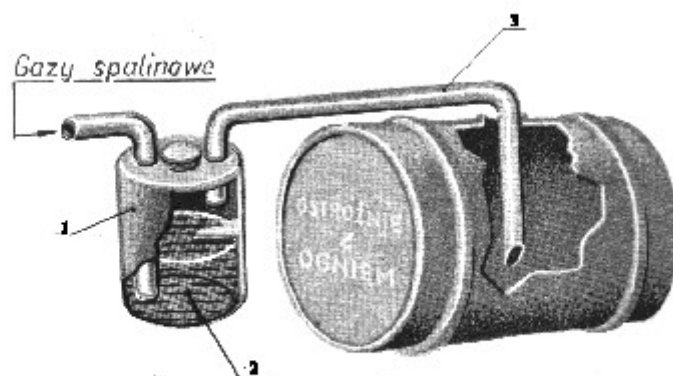
1-przewody doprowadzające wodę, 2-zwoje materiału niepalnego

Elementy instalacji rozgrzewające się przy spawaniu bezpośrednio od płomienia lub na drodze przewodnictwa ciepłego stykające się z materiałami palnymi, należy zdemontować lub skutecznie chłodzić: 1-palna ścianka, 2-niepalna wykładzina, 3-haki podtrzymujące instalację

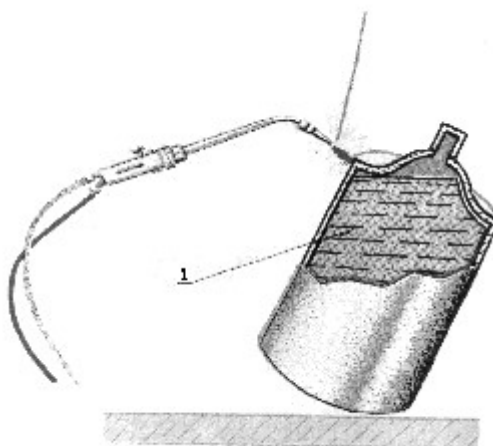

Sposób prawidłowego spawania metalowego elementu konstrukcji przechodzącego przez drewniany strop: 1-drewniany strop, 2-szczeliwo niepalne, 3-koc ppoż.

Cięte lub spawane pojemniki, mogące zawierać gazy lub pary cieczy palnych, należy przed przystąpieniem do prac wypełnić gazem obojętnym, np. gazami spalinowymi z silnika samochodowego podawanymi przez łapaczkę iskier:

1-łapaczka iskier, 2-woda, 3-przewód doprowadzający gazy do wnętrza pojemnika

Niewielkie pojemniki, mogące zawierać palne gazy lub pary cieczy palnych zabezpieczamy skutecznie przed zapaleniem lub wybuchem napełniając je wodą –1

Załącznik nr 5

Osielsko, dnia .....

.....
(Pieczęć GOK)

.....
(Imię i Nazwisko)

.....
(Stanowisko)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałem/am/ zapoznany/a/ z przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązującymi na terenie budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Osielsku przy ul. Szosa Gdańska 57, a w szczególności znane mi są zasady i sposoby:

1. zapobiegania powstaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów w obiektach i na stanowisku pracy,
2. postępowania na wypadek powstania pożaru,
3. użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych występujących w obiektach i na stanowisku pracy.

„Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego” przyjmuję do wiadomości i przestrzegania.

.....
(podpis składającego oświadczenie)

.....
(podpis prowadzącego szkolenie)

Przyjęto do akt osobowych dnia .....

Załącznik nr 6

Wzór

Osielsko, dnia .....

.....
(Pieczęć GOK)

.....
(Imię i Nazwisko)

.....
(Stanowisko)

ZAŚWIADCZENIE

Pan(i).....został(a) przeszkolony(a) w ramach szkolenia podstawowego z zakresu ochrony przeciwpożarowej – w zakresie wynikającym z postanowień „INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO” obowiązującej na terenie budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Osielsku przy ul. Szosa Gdańska 57.

.....
podpis prowadzącego szkolenie

Załącznik nr 7.

RODZAJE ORAZ ZASADY OBSŁUGI PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO.

Gaśnice proszkowe.

Gaśnice i agregaty proszkowe cechuje wysoka skuteczność gaśnicza proszków, opierająca się przede wszystkim na ich działaniu inhibitującym (przerywającym) proces spalania będący reakcją chemiczną. Proszki przeznaczone są do gaszenia pożarów grupy A, B, C i D (drewna, papieru, tkanin, cieczy, gazów palnych oraz urządzeń elektrycznych pod napięciem). Gaśnice i agregaty proszkowe stosuje się przede wszystkim tam, gdzie zachodzi obawa uszkodzenia materiałów i urządzeń szczególnie cennych, które przy stosowaniu innych środków gaśniczych, a zwłaszcza wody i piany mogą ulec zniszczeniu. Ograniczenie stosowania proszków ma miejsce przede wszystkim w aparaturze i urządzeniach precyzyjnych, ponieważ proszek może spowodować zatarcie elementów ruchomych. Ze względu na wysokie ciśnienie robocze gaśnic i agregatów proszkowych, mają one zdolność do zasięgu rzutu strumienia proszku na odległość od 5 do 8 m dla gaśnic i 12 m dla agregatu proszkowego.

Uruchamianie i obsługa gaśnic proszkowych.

Gaśnicę pod stałym ciśnieniem uruchamia się przez skierowanie przewodu wylotowego lub głowiczki (małe gaśnice samochodowe) w stronę ogniska pożaru, a następnie zrywa się plombę i naciska dźwignię uruchamiającą wylot środka gaśniczego.

Gaśnicę pod zmiennym ciśnieniem uruchamia się przez skierowanie przewodu wylotowego wyposażonego w zawór odcinający w kierunku ogniska pożaru. Następnie zrywamy plombę i naciskamy zawór odcinający na gaśnicy gwałtownym i zdecydowanym ruchem ręki, odczekujemy około trzech sekund i dopiero naciskami zawór znajdujący się na końcu przewodu wylotowego.

Działanie gaśnicy proszkowej można w każdej chwili przerwać przez zwolnienie dźwigni uruchamiającej

GAŚNICA PROSZKOWA GP-2x-ABC**PRZEZNACZENIE:**

Gaśnica proszkowa 2 kg ABC to gaśnica "domowa". Idealna do wyposażenia mieszkań i budynków jednorodzinnych ze względu na swoją wielkość i wszechstronność użycia. Polecana ze względu na rewelacyjną skuteczność gaśniczą proszku "OGNIOTEX 103" do wyposażenia samochodów dostawczych i ciężarowych, obiektów użyteczności publicznej (budynków administracji państwowej, służby zdrowia, oświaty, nauki, kultury, itp.) oraz zakładów pracy i magazynów.

PODSTAWOWE CECHY:

- trwały zbiornik stalowy, malowany farbami proszkowymi epoksydowymi.
- bezszwowy płaszcz zbiornika.
- łatwy w montażu wspornik mocujący.
- dozowanie emisji środka gaśniczego poprzez zastosowanie zaworu szybkootwieralnego.
- wskaźnik umożliwiający stałą kontrolę ciśnienia gaśnicy.
- możliwość wielokrotnego napełniania
- prostota obsługi.
- niezawodność.

DANE TECHNICZNE

skuteczność gaśnicza	8A 34B C
masa środka gaśniczego	2 kg
czynnik roboczy	azot
masa czynnika roboczego	-
Średnica zbiornika	110 mm
masa całkowita	3,8 kg
wysokość całkowita	410 mm
rodzaj środka gaśniczego	Ogniotex 103
Czas działania	min. 6 s
Ciśnienie próbne zbiornika	25 bar
Ciśnienie robocze	14-16 bar
zakres temperatur stosowania	od -20°C do +60°C

GAŚNICA PROSZKOWA GP- 6x-ABC/E**PRZEZNACZENIE:**

Gaśnica znajduje szczególne zastosowanie w energetyce, górnictwie podziemnym, transporcie kolejowym (możliwość gaszenia urządzeń elektrycznych o napięciach do 1000V) oraz w zakładach przemysłowych, magazynach, hurtowniach, garażach, autobusach i samochodach ciężarowych.

PODSTAWOWE CECHY:

- trwały zbiornik stalowy z powłoką epoksydową
- bezszwowy płaszcz zbiornika
- wąż gumowy ułatwiający manewrowanie strugą proszku gaśniczego
- wskaźnik umożliwiający stałą kontrolę ciśnienia gaśnicy
- trwały zawór szybkootwieralny wykonany z mosiądzu pozwalający na dozowanie emisji środka gaśniczego.
- możliwość mocowania gaśnicy na ścianie.
- możliwość wielokrotnego napełniania
- prostota obsługi.
- niezawodność.
- przyłączy kontrolni ciśnienia znajduje się pod wskaźnikiem.

DANE TECHNICZNE

skuteczność gaśnicza	21A 113B C
masa środka gaśniczego	6 kg
czynnik roboczy	azot
masa czynnika roboczego	-
średnica zbiornika	160 mm
masa całkowita	9,7 kg
wysokość całkowita	540 mm
Rodzaj środka gaśniczego	Centrimax ABC 40
czas działania	min. 12 s
ciśnienie próbne zbiornika	25 bar

ciśnienie robocze	14-16 bar
zakres temperatur stosowania	od -20°C do +60°C

GAŚNICE ŚNIEGOWE

Gaśnice i agregaty śniegowe przeznaczone są do gaszenia pożarów cieczy palnych, gazów tj. grupy pożarów B, C (np. metan, propan, acetylen) oraz pożarów instalacji i urządzeń elektrycznych, znajdujących się pod napięciem. Działanie gaśnicze dwutlenku węgla polega na silnym oziębieniu palących się materiałów oraz zmniejszeniu stopnia nasycenia mieszaniny palnej z tlenem. Ze względu na lekkość „śniegu” nie zaleca się stosowania gaśnic śniegowych na wolnym powietrzu i na wietrze. W takich przypadkach znacznie skuteczniejsze są agregaty śniegowe, dysponujące znacznym zasobem CO₂. Obecnie na rynku znajdują się gaśnice śniegowe o zawartości 5 kg CO₂. Gaśnice wyposażone są w wąż o długości 1 m. Gaśnice śniegowe są zdolne do pracy w temperaturach od -25°C do +30°C. Stężenie dwutlenku węgla w pomieszczeniu powyżej 5% jest duszące a powyżej 8%, trujące. Należy być ostrożnym przy użyciu gaśnic śniegowych w małych pomieszczeniach. Po akcji gaśniczej dokładnie przewietrzyć pomieszczenie.

Uruchamianie i obsługa gaśnic śniegowych.

Najpierw należy ująć gaśnicę za uchwyt, podbiec z nią do ognia i uchwycić dyszę za rękojeść. Następnie trzeba uruchomić dźwignię przez gwałtowne naciśnięcie, a dyszę skierować na źródło pożaru, możliwie skośnie w dół. Działająca gaśnica dość głośno szumi i wytwarza biały obłok, z którego wytrąca się zestalony dwutlenek węgla, mający postać „śniegu”, który bardzo silnie się oziębia – zachodzi więc niebezpieczeństwo odmrożenia rąk. Dlatego w czasie działania należy gaśnicę i dyszę trzymać wyłącznie za uchwyt. Działanie gaśnicy śniegowej można w każdej chwili przerwać przez puszczenie dźwigni. Podczas uruchamiania i działania nie należy odwracać jej dnem do góry. Należy natomiast chronić ją przed nagrzaniem i promieniami słonecznymi, stawiać z daleka od palenisk i grzejników. Ogrzanie gaśnicy do temperatury powyżej 30 °C jest niebezpieczne.

Podstawową zasadą przy używaniu podręcznego sprzętu gaśniczego jest fakt, iż każdą gaśnicę używa się w takiej pozycji w jakiej się znajduje przed użyciem. Nie stosuje się już gaśnic, które aby uruchomić należało odwrócić do góry „nogami”.

GAŚNICA ŚNIEGOWA (do 1 kV) GS- 5x**PRZEZNACZENIE:**

Gaśnica śniegowa znajduje szczególne zastosowanie w przemyśle elektronicznym, spożywczym, chemicznym, energetyce, gastronomii, itp. Zalecana jest do stosowania w halach przemysłowych, wytwórniach i magazynach cieczy i gazów palnych, stacjach paliwowych, lakierniach, halach komputerów oraz maszyn i urządzeń precyzyjnych, muzeach i bibliotekach.

PODSTAWOWE CECHY:

- zbiornik stalowy wysokociśnieniowy z powłoką epoksydową
- zawór mosiężny szybkootwieralny, pozwalający na dozowanie emisji środka gaśniczego
- nowoczesny bezpiecznik zapewniający bezpieczne użytkowanie gaśnicy w warunkach wzrostu temperatury i ciśnienia w zbiorniku
- trwała prądownica śniegowa wykonana z poliamidu o estetycznym kształcie i dużej efektywności strugi gaśniczej
- ergonomiczny uchwyt drewniany zabezpieczający obsługującego przed przepływem ładunków elektrostatycznych i odmrożenie dłoni
- 100% opróżnienie gaśnicy

DANE TECHNICZNE

skuteczność gaśnicza	55B C
Masa środka gaśniczego	5 kg
Czynnik roboczy	-
Masa czynnika roboczego	-
średnica zbiornika	140 mm
Masa całkowita	15 - 16 kg
wysokość całkowita	660 mm
rodzaj środka gaśniczego	CO ₂
czas działania	min. 9 s
ciśnienie próbne zbiornika	320 bar

ciśnienie robocze	70 bar
Zakres temperatur stosowania	-20°C +60°C

Hydranty wewnętrzne.

Hydranty wewnętrzne to urządzenia przeciwpożarowe umieszczone na wewnętrznej sieci wodociągowej, umożliwiające podanie strumienia wody na ognisko pożaru. Hydranty wyposażone są w wąż pożarniczy i prądownicę wodną, umieszczony w szafce hydrantowej. Mają one zastosowanie do zwalczania pożarów grupy A (ciał stałych), a także do chłodzenia powierzchni przedmiotów znajdujących się w sąsiedztwie źródła ognia.

Uruchamianie i obsługa hydrantów wewnętrznych.

Obsługa hydrantu 25:

- otworzyć szafkę hydrantową, uchwycić prądownicę, rozwinąć wąż pożarniczy, unikając zagięć i załamań, skierować strumień wody na miejsce pożaru, odkręcić zawór. W przypadku stosowania prądownic z zaworem odcinającym należy odkręcić zawór hydrantu tuż po rozwinięciu węża ze zwijadła.

Należy pamiętać, że prądownicami wodnymi, stanowiącymi wyposażenie hydrantów nie wolno gasić urządzeń elektrycznych pod napięciem, gorących powierzchni i cieczy palnych.

Woda przewodzi prąd elektryczny, wchodzi w reakcje z niektórymi materiałami powodując zagrożenie np. z sodem, potasem, karbidem, nie miesza się z paliwami które będąc lżejsze od wody rozplývają się po jej powierzchni, powoduje kipienie płonących olejów i smoły, gwałtownie ochładzając rozgrzane części maszyn może powodować ich uszkodzenie (pękanie, trwałe odkształcenia konstrukcji, itp.).

Hydrant 25

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Załącznik nr 8

Wzór

Załącznik nr 8

Załącznik nr 6.

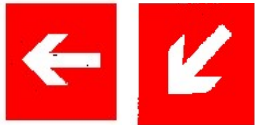

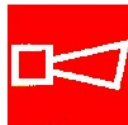

ZASADY OZNAKOWANIA DRÓG I WYJŚĆ EWAKUACYJNYCH

Oznakowanie dróg i wyjść ewakuacyjnych powinno być wykonywane zgodnie z aktualnie obowiązującymi znakami zgodnie z PN-EN ISO 7010: 2012 przedstawionymi poniżej:

	Oznakowanie wg dotychczas obowiązującej PN-N-01256/02	Oznakowanie wg nowej normy PN-EN ISO 7010: 2012
➤ wyjście ewakuacyjne z budynku		 Wyjście ewakuacyjne lewostronne Wyjście ewakuacyjne prawostronne
➤ kierunek do wyjścia, drogą ewakuacyjną	Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego w górę w lewo i w prawo 	 Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego w lewo Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego w prawo
➤ kierunek drogi ewakuacyjnej	 	
➤ kierunek do wyjścia, drogą ewakuacyjną klatką schodową w dół	 Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego w górę w lewo lewostronne Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego w górę w prawo lewostronne	
➤ kierunek do wyjścia, drogą ewakuacyjną klatką schodową w górę	 Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego w dół w lewo lewostronne Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego w dół w prawo lewostronne	
➤ kierunek do wyjścia ewakuacyjnego w górę (prawo i lewostronny)		

➤ kierunek do wyjścia ewakuacyjnego w dół (prawo i lewostronny)		
➤ pchać aby otworzyć (drzwi)		 Pchać z lewej strony aby otworzyć lewostronne
➤ ciągnąć aby otworzyć (drzwi)		 Ciągnąć z lewej strony aby otworzyć Ciągnąć z prawej strony aby otworzyć
➤ zbić (stłuc) aby uzyskać dostęp		 Stłuc aby uzyskać dostęp
➤ przesunąć w celu otwarcia		 Przesunąć w lewo w celu otwarcia Przesunąć w prawo w celu otwarcia
➤ miejsca zbiórki do ewakuacji		
➤ drzwi na drodze ewakuacyjnej z budynków	 	
➤ miejsca gdzie znajduje się klucz od wyjścia ewakuacyjnego		

Oznakowanie urządzeń pożarowych należy wykonać zgodnie z znakami zgodnie PN-92/N-01256/01 przedstawionymi poniżej.

	Oznakowanie wg dotychczas obowiązującej PN-N-01256/01	Oznakowanie wg nowej normy PN-EN ISO 7010: 2012
➤ gaśnice znakiem		
➤ hydranty wewnętrzne		
➤ znaki kierunkowe do sprzętu gaśniczego		
➤ ręczny ostrzegacz pożarowy (ROP)		
➤ urządzenie (sygnalizator) uruchamiany ręcznie		
➤ telefon do użycia w stanie zagrożenia		
➤ przeciwpożarowy wyłącznik prądu		
➤ niebezpieczeństwo pożaru – materiały łatwopalne		

- **niebezpieczeństwo pożaru – materiały wybuchowe**

- **zakaz używania otwartego ognia, zakaz palenia tytoniu**

Załącznik nr 9.

Wzór.

**WEWNĘTRZNY PLAN ALARMOWANIA PRACOWNIKÓW
W PRZYPADKU POWSTANIA POŻARU**

Lp.	Imię i Nazwisko	Funkcja, telefon wewnętrzny	Adres	Telefon domowy
1	2	3	4	5

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

--	--	--	--	--